

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA
ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 25 octombrie 2018
SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	6 – 19
2.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova (<i>art. 185, 270</i>). Nr. 348 din 16.10.2018	19 – 21
3.	Adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la modificarea Anexei nr. 2 din Legea drumurilor nr. 509/1995. Proiectul a fost dezbătut anterior la ședința din 18 octombrie 2018. Nr. 342 din 11.10.2018	21 – 22
4.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Codul de executare – art. 22, 72; Legea privind executorii judecătorești – art. 7, 8</i>). Nr. 308 din 18.09.2018	22 – 23
5.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea articolului 49 ¹ din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat. Nr. 322 din 28.09.2018	23 – 24
6.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 130 din 8 iunie 2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă (<i>art. 2, 12, 20, 25, Anexa nr. 1</i>). Nr. 164 din 24.05.2018	25 – 26

7.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la modificarea articolului 1 din Legea nr. 164/2003 pentru ratificarea Protocolului la Convenția privind asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 22 ianuarie 1993. Nr. 324 din 01.10.2018	26 – 29
8.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor. Nr. 353 din 23.10.2018	29 – 43
9.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne – în titlu și în cuprins; Legea cu privire la apărarea națională – în tot cuprinsul legii, art. 24, 25, 31; ș.a.</i>). Nr. 354 din 23.10.2018	43 – 46
10.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia cu privire la cooperarea pentru dezvoltare (2018–2020). Nr. 328 din 04.10.2018	47 – 52
11.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia privind termenele și condițiile generale ale cooperării pentru dezvoltare. Nr. 329 din 04.10.2018	49 – 53
12.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la Curtea Constituțională – art. 31; Codul jurisdicției constituționale – art. 4</i>). Nr. 347 din 16.10.2018	53 – 64
13.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Lege privind completarea Legii cu privire la Concepția Sistemului	65 – 69

	informațional automatizat de stat „Alegeri” nr. 101-XVI din 15 mai 2008 (<i>art. 2, Anexa</i>). Nr. 351 din 19.10.2018	
14.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului Legii vânătorii și fondului cinegetic. Nr. 57 din 28.02.2018	69 – 75
15.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011 (<i>în tot textul legii, art. 2, 19, art. 19¹, 41</i>). Nr. 59 din 28.02.2018	75 – 78
16.	Dezbaterea și respingerea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor (<i>art. 1, 13, 19, Anexa nr. 1, Anexa nr. 2</i>). Nr. 55 din 23.02.2018	78 – 85
17.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 (<i>art. 14</i>). Nr. 130 din 28.04.2017	85 – 87
18.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea articolului 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 204 din 4 octombrie 2018 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind imixtiunea Fundației „Otwarty Dialog” (Dialog Deschis) și a fondatoarei acesteia Ludmila Kozlovska în treburile interne ale Republicii Moldova și privind finanțarea unor partide politice din Republica Moldova. Nr. 357 din 25.10.2018	87 – 89
19.	ORA INTERPELĂRILOR Înaintarea interpelărilor: - Interpelarea domnului deputat Iurie Țap, înaintată Guvernului Republicii Moldova, referitor la punerea în aplicare a Strategiei naționale de descentralizare și a Foi de parcurs privind implementarea Recomandării nr. 322	90 – 111 92 – 93

și a angajamentelor Republicii Moldova în domeniul democrației locale, semnată de către Consiliul Europei, Guvernul RM și Congresul Autorităților Locale din Moldova la 8 iulie 2016.

- Interpelarea domnului deputat Iurie Țap, înaintată Guvernului Republicii Moldova, referitor la implementarea Planului de acțiuni pentru modernizarea serviciului public 2017–2018 (activitățile pentru anul 2017).

93

- Interpelarea domnului deputat Iurie Țap, înaintată Guvernului Republicii Moldova, referitor la punerea în aplicare a reformei domeniului sănătății publice.

93

- Interpelarea domnului deputat Vladimir Cernat, înaintată Guvernului Republicii Moldova și Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, referitor la examinarea posibilității de a include în Lista locurilor de muncă încadrate în condiții deosebite, parte a Hotărîrii Guvernului nr. 256 din 27.03.2018, a personalului Spitalului Clinic de Psihiatrie din orașul Codru.

95

- Interpelarea domnului deputat Vladimir Cernat, înaintată Guvernului Republicii Moldova și Agenției pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței, referitor la activitatea Agenției în partea ce ține de efectuarea controlului de stat privind corespunderea produselor și/sau a serviciilor plasate pe piață cerințelor prescrise sau declarate în contextul examinării cazului în care un agricultor a procurat un plug reversibil de o calitate proastă.

96 – 97

Prezentarea răspunsurilor la întrebări:

- Prezentarea răspunsului la întrebarea domnului deputat Fiodor Gagauz, de către domnul Anatol Usatîi, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul construcțiilor și infrastructurii drumurilor, referitor la lucrările de reconstrucție a drumului național M3 pe segmentul Vulcănești–Ciumai.

97 – 101

- Prezentarea răspunsului la întrebarea domnului deputat Iurie Țap, de către domnul Anatol Usatîi, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul construcțiilor și infrastructurii drumurilor, referitor la punerea în aplicare a Legii nr. 303 din 13.12.2013 în

101–102

	<p>partea ce ține de ajustarea ei la noua Lege a condominiului.</p> <p>- Prezentarea răspunsului la întrebarea doamnei deputat Elena Bodnarenco, de către doamna Aliona Serbulenco, secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în domeniul sănătății publice, referitor la măsurile pe care urmează să le întreprindă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în anul 2019 pentru susținerea pacienților care suferă de diabet zaharat.</p> <p>- Prezentarea răspunsului la întrebarea doamnei deputat Elena Bodnarenco, de către doamna Aliona Serbulenco, secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în domeniul sănătății publice, referitor la măsurile pe care urmează să le întreprindă Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în anul 2019 pentru prevenirea cancerului glandei mamare.</p>	<p>102–106</p> <p>107–111</p>
20.	<p>DECLARAȚII</p> <p>Declarația doamnei deputat Elena Bodnarenco privind reținerea ilegală a liderului Partidului Comunist din Transnistria, deputat al Sovietului Suprem al Transnistriei Oleg Horjan.</p>	111–114

Ședința începe la ora 10.05.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președinte al Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc și domnul Valeriu Ghilețchi, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Bună dimineața, dragi colegi.

Rog frumos să vă luați locul.

Este puțin trecut după ora 10.00, putem începe. Să vedem care este cvorumul în sală.

Îl rugăm pe domnul Ganaciuc să ne dea prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – *șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:*

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 95 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Ciobanu Maria – deplasare, Mocanu Gheorghe – deplasare, Dîrda Iurie – cerere, Pistrinciuc Vadim – cerere, Zotea-Durnea Alina – concediu medical, Ghimpu Mihai.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vă rog frumos, dragi colegi, să onorăm Drapelul de Stat înainte de a începe. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Cîteva anunțuri, dragi colegi, înainte de a începe discuțiile pe marginea ordinii de zi și dezbaterile subiectelor de pe ordinea de zi. Cu mare plăcere vreau să vă anunț că în perioada premergătoare ședinței de astăzi și-au sărbătorit zilele de naștere colegii noștri Fiodor Gagauz și Oleg Lipskii. „La mulți ani”, vă dorim multă, multă sănătate, fericire, realizări frumoase. (*Aplauze.*)

În același timp, vreau să vă anunț că chiar acum vin de la un eveniment, care cred că este foarte frumos ceea ce se organizează la Chișinău, 60 de ani a împlinit Institutul de Neurologie și Neurochirurgie. E un eveniment foarte frumos organizat astăzi aici, la Chișinău, cu profesori emeritiți din 14 state. Și, în general, tot ceea ce se face în domeniul medicinei, dar și în domeniul respectiv al neurologiei și neurochirurgiei, merită toate aprecierile și toate aplauzele noastre. Mai ales că există, așa spune eu, familii întregi și destine ... și dinastii care au muncit foarte mult pentru realizarea unor rezultate deosebite. De aceea felicitări și celor de la Institut. (*Aplauze.*)

Sînt cîteva propuneri pe lîngă proiectul de ordine de zi care a fost aprobat ieri la ședința Biroului permanent, mai sînt cîteva propuneri făcute în mod regulamentar și am să le trecem în revistă ... le vom trece în revistă pe toate.

Colegii din Frațiunea Partidului Liberal Democrat și cîteva colegi din Partidul Liberal propun introducerea pe ordinea de zi de astăzi a chestiunii privind audierea doamnei ministru al sănătății, muncii și protecției sociale referitor la implementarea reformei în domeniul sănătății publice.

Domnule Țap,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Dumneavoastră vreți să argumentați această propunere?

Poftiți.

Domnul Iurie Țap:

Împreună cu colegii din Frațiunea Partidului Liberal solicităm organizarea acestor audieri, gîndeam pentru mîine, dar așa cum s-a convenit ieri la Biroul permanent că nu vom lucra mîine, ar putea fi pentru

săptămîna viitoare, pentru a reuși să se pregătească, ar fi logic, dar să fie audiată doamna ministru privind implementarea reformelor în domeniul sănătății publice.

Or, ceva timp am auzit din presă despre faptul că conducătoarea acestei instituții a demisionat. Concursul n-a fost anunțat.

Sînt probleme serioase privind transpunerea legii. Și chiar la ultima ședință sau la una din ultimele ședințe ale Guvernului, Primul-ministru s-a referit la aceste probleme serioase. Sînt probleme legate de salarizare și problema rujeolei, despre care noi am discutat aici cîteva ședințe la rînd, de fapt este una dintre consecințele proastei gestionări a situației. Și, de fapt, o reformă, spuneam atunci, cînd a fost creată Agenția Națională ...

Domnul Andrian Candu:

10 secunde.

Vă rog frumos, încercați să vă încadrați, dragi colegi, într-un minut.

Domnul Iurie Țap:

... că nu a fost logică organizarea, nu a fost conformă chiar cu încălcarea prevederilor legale.

De aceea este necesar să vedem cum merg treburile și cel mai important să încercăm să transpunem adecvat pentru a putea influența situația în bine.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Vremea,

La acest subiect vreți să vă referiți? Nu.

Vă mulțumim foarte mult.

Cine este pentru introducerea acestei chestiuni pe ordinea de zi, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută propunerea.

Vă mulțumesc foarte mult.

Un alt subiect propus pe ordinea de zi e din partea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor și se solicită introducerea pe ordinea de zi de astăzi a proiectului de Lege privind organismele modificate genetic. Proiectul nr. 259 din 16 iulie 2018.

Vreau să vă anunț că acest subiect a fost discutat și ieri la ședința Biroului permanent, și s-a ajuns la concluzia să se examineze suplimentar dacă există avizul Guvernului. Înțelegem că avizul este negativ sau el nu există și din cauza asta subiectul a fost amînat la ședința Biroului

permanent, dar, bineînțeles, colegii au tot dreptul să propună, ceea ce au și făcut.

Și am să-i dau cuvîntul domnului Mudreac să vină cu argumentele de ce trebuie acest proiect să fie introdus astăzi.

Domnul Radu Mudreac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Acest proiect, într-adevăr, are avizul negativ al Guvernului, dar este raportul comisiei care este un raport pozitiv și ar putea fi examinat astăzi în ședința plenară a Parlamentului pentru prima lectură, pînă la a doua lectură, poate, Guvernul se răzgîndește în situația care este.

Dar eu nu cred că e o întrebare atunci cu avizul Guvernului, cînd nu necesită careva surse financiare din bugetul de stat.

De aceea propunerea este de a examina acest proiect la ședința de astăzi, dacă nu, să-l includem în ordinea de zi pentru săptămîna viitoare.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnul Radu Mudreac:

Acest proiect vizează ...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnul Radu Mudreac:

Acest proiect vizează interdicția sau interzicerea totală a importului de produse genetic modificate. Reieșind din ceea ce se întîmplă astăzi în rețelele de comerț, e mai mult ca o necesitate ca să facem o claritate, dacă avem grijă de sănătatea oamenilor.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vreau să fac o glumă, nu știu cît e de bună. Dar cei care deja sînt transformați genetic dintre noi poate au nevoie de mîncare genetică, transformată? (*Vorbește cineva din sală.*) Am înțeles. Între noi, oamenii, am avut în vedere, nu neapărat cei din sală, de aici.

Da, îmi aduc aminte, domnule președinte Voronin, discuția din precedentul Parlament ce ține de metamorfoze, da. Asta e cu referire la transformări. Citind-o pe „Kafka”.

Cineva este ... Dacă nu sînt... Sînt, da?

Vă rog frumos, domnule Creangă, poftim.

Domnul Ștefan Creangă.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Problema produselor modificate genetic noi am discutat-o de mai multe ori în plenul Parlamentului, consider că acest proiect de lege care este propus... dar cu o singură condiție ca să fie interzis importul de produse genetic nemarcate.

Cetățenii Republicii Moldova au dreptul la informare corectă și la alegere corectă. Așa cum ați spus, domnule Președinte, poate cineva are nevoie de produse modificate genetic, eu personal nu am nevoie de produse modificate genetic. Însă, consider că dacă autorii vor accepta un amendament din partea mea personală, care vom spune tranșant că produsele modificate genetic nemarcate să fie interzise în Republica Moldova. Acest subiect poate genera o creștere economică pentru agenții noștri economici din Republica Moldova și cred că noi avem obligația noastră de a susține producătorii autohtoni.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Vreau să vă atrag atenția că nu se negociază în felul acesta în plenul Parlamentului, lucrurile trebuie discutate pe platforma comisiei.

La acest subiect dacă mai vrea cineva din ... Văd că sînt mai mulți.

Domnule președinte Voronin,

La acest subiect, vă rog frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, pentru că dacă ar fi o analiză respectivă bazată pe probe științifice, noi am observa că în majoritatea cazurilor agravarea situației în domeniul oncologic a sănătății cetățenilor noștri în mare măsură se explică prin utilizarea acestor produse modificate genetic.

Și aici noi trebuie să ne uităm la tema aceasta și puțin mai larg, inclusiv de interzis importul, dar și de clarificat situația ce se folosește de ai noștri specialiști și în domeniul agriculturii, și în domeniul producerii producțiilor alimentare pe dimensiunea aceasta de utilizare a substanțelor care modifică conținutul natural al unor sau altor produse.

De aceea noi susținem întru totul acest proiect.

Și este foarte necesar și urgent de introdus în ordinea de zi și de discutat.

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles care este poziția Frațiunii Partidului Comuniștilor.

Domnule Bejan,
La acest subiect?
Vă rog frumos.
Poftiți.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

La ziua de azi, practic, nu există cercetări științifice care ar dovedi impactul sau influența produselor genetic modificate asupra organismului atît uman, cît și a altor organisme, dar consumatorul este în drept să cunoască acest lucru și dumnealui personal să-și ia deciziile, le folosește sau nu le folosește.

De aceea noi vom susține în prima lectură acest proiect de lege, pentru a-l îmbunătăți pe viitor și a face un beneficiu pentru consumatori.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.
La acest subiect, domnule Deliu?
Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.
Stimați colegi,

Cred că e de datoria noastră, a organului legislativ, de a ține cont de sănătatea oamenilor prin actele pe care le adoptăm. Și eu cred că acest proiect de lege, în urma discuțiilor, va veni să rezolve o problemă cu care se confruntă azi nu numai Republica Moldova. Eu mă refer la produsele genetic modificate.

De aceea Frațiunea Partidului Liberal Democrat va susține introducerea în ordinea de zi a acestui proiect, ca mai apoi, în discuții, să ajungem la un proiect care, într-adevăr, să producă efect.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.
Doamnă Ivanov,
La acest subiect?
Vă rog frumos.
Poftiți.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vreau să pătrundem în esența proiectului, înainte de a-l pune la vot. Deci eu nu vreau să obijduiesc pe nimeni, dar este ceva populism, deoarece Republica Moldova a ratificat Convenția de la Cartagena care reglementează cerințele, necesitățile, deci importul, exportul ș.a.m.d.

Există Legea cu privire la securitatea biologică care foarte clar indică și necesitatea de a fi marcat, și nu numai legea, dar este și regulamentul cu privire la implementarea legii unde se spune că 10% din conținutul ambalajului trebuie să conțină marcaj despre – este produsul genetic modificat sau nu.

Desigur, el trebuie să fie mai ieftin și omul când pleacă la magazin să poată să-și cumpere, de exemplu, produsul respectiv cu 5 lei sau cu 50 de lei, care este natural.

Este convenția. Nu știu cum, deci lucrul acesta, practic, este imposibil la moment. Deci noi trebuie să reglementăm și să mergem strict pe legislația pe care deja am aprobat-o.

Mulțumesc foarte mult.

Domnul Andrian Candu:

Aici se încheie pe moment discuțiile pe marginea acestui subiect legat de introducerea pe ordinea de zi.

Și bineînțeles, potrivit Regulamentului, îl voi supune votului.

Cine este pentru a introduce subiectul pe ordinea de zi, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vreau să... Majoritatea. O să vedem dacă este majoritatea.

În situația în care e greu de determinat cu ochiul liber, trecem la numărarea voturilor.

Vă rugăm frumos, numărătorii.

Vă rugăm frumos...

Domnule Carpov,

Dacă dumneavoastră o să ne ajutați pentru sectorul nr. 3 astăzi, luând în considerare că domnul Mocanu este în deplasare.

În primul rând, vă rugăm frumos, numărătorii, să ne dați prezența pe sectoare la moment.

Prezența inițial.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Sectorul nr. 2 – 42.

Sectorul nr. 3 – 23.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 92 de deputați în sală. Majoritatea simplă este de 47.

Cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul nr. 259 din 16 iulie 2018 ce ține de organismele modificate genetic, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 23.

Sectorul nr. 2 – 7.

Sectorul nr. 3 – 11.

Domnul Andrian Candu:

Cu 41 de voturi, acest proiect... această propunere nu a fost susținută.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, e o altă propunere venită din partea... îmi este greu să identific după semnături, dar bănuiesc că sînt colegii din Frațiunea Partidului Democrat. (*Rumoare în sală.*)

Numai semnături, dar numele n-ați decis să puneți. (*Discuții.*)

Trebuie, trebuie.

E albastru, bineînțeles. Partidul Democrat numai așa poate.

Dragi colegi,

Se propune introducerea pe ordinea de zi a ședinței de astăzi a proiectului de Lege nr. 353 din 23 octombrie 2018 cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor.

Domnule Sîrbu,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Rugăm susținerea și introducerea în agendă a proiectului nr. 353 cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor, un proiect la care s-a lucrat mai mulți ani, unul foarte important ce ține de reforma poliției în general și a structurii de carabinieri.

Raportul și coraportul comisiilor există.

În același timp, rog și includerea proiectului nr. 354, care este lege... proiectul conex la acesta.

Mersi mult.

Domnul Andrian Candu:

Da, este adevărat, mai e un demers la fel pentru proiectul nr. 354 din 23 octombrie 2018, fiind legat de proiectul nr. 353.

Domnule Reidman,

La acest subiect vreți să vă...

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо, господин Председатель.

Ну, во-первых, карабинеры не входят в состав полиции. Это раз, господин Сырбу.

Второе. Если над этим законом работали несколько лет, то можно было бы и подождать. 23 октября – это позавчера. Куда мы так сильно торопимся?

Давайте посмотрим, что там с карабинерами. Тем более на носу, так сказать, разного рода политические акции, связанные с выборами и так далее, и я думаю, что рановато этот закон рассматривать.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Țurcan,

Poftiți.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da, vă mulțumesc.

Eu cred că iarăși e o situație când neavînd chiar și avizul Guvernului, autorii care nu sînt specialiști în domeniu, poziția Guvernului, Ministerului Afacerilor Interne, absolut nimic nu-i clar și iarăși noi o să ne pomenum cu diferite greșeli, cum, de exemplu, a fost cu aplicarea arestului preventiv.

Acum parcă totuși au înțeles autorii că greșit au făcut și în iulie, și acum în grabă, dar, iarăși, fără avizul Guvernului, fără avizul celor care vor aplica legislația respectivă.

De aceea eu cred că nu trebuie acum să ne grăbim. Trebuie să fie trecut prin toate comisiile permanente. Noi doar numai ce, numai, iată, două zile în urmă am primit acest proiect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr. 353 din 23 octombrie 2018, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut.

Și cine este pentru introducerea pe ordinea de zi de astăzi a proiectului nr. 354 din 23 octombrie 2018, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor din sală au susținut.

Rugăm frumos Secretariatul să distribuie, să repartizeze toate materialele, inclusiv avizul Guvernului și rapoartele, raportul și coraportul comisiei.

Doamnă Apolschii,

Vă rugăm frumos.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Din numele comisiei, solicit respectuos de a amâna pentru săptămâna viitoare proiectul nr. 241 din 9 iulie 2018 cu privire la procedura notarială, este cu nr. 3 de ordine inclus în ordinea de zi.

Au venit foarte multe amendamente deja după ședința comisiei și vom vedea dacă am putea încă îmbunătăți din aceste avize și obiecții. Și pentru săptămâna viitoare ar fi bine sau la discreția Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamna Raisa Apolschii:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Subiectul nr. 3 de pe ordinea de zi, proiectul nr. 241 din 9 iulie 2018, comisia de specialitate propune retragerea acestuia de pe ordinea de zi de astăzi.

Domnule Vremea,

Vă rugăm frumos.

Domnul Igor Vremea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În numele Comisiei de anchetă, solicit includerea în agenda de astăzi a proiectului nr. 357 cu privire la modificarea Hotărîrii nr. 204 privind constituirea Comisiei. Este vorba de termenul de activitate a Comisiei.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Vă aduc aminte că este formată Comisia de anchetă, unde domnul Vremea este președintele acestei Comisii legate de Fundația „Open Dialog” sau „Dialog Deschis” și, într-adevăr, există o inițiativă de a modifica termenul din 30 la 60 de zile. Este proiectul nr. 357 din 25 octombrie 2018... este unul mai mult tehnic.

Cine este pentru introducerea acestui subiect pe ordinea de zi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Mulțumim foarte mult.

Rugăm frumos Secretariatul să repartizeze și aceste materiale care, apropo, sînt la mine. Dacă ați putea să vă apropiați, domnule Ganaciuc.

Și ultima intervenție – doamna Bacalu.

Vă rugăm.

Doamna Elena Bacalu:

Propun, din numele comisiei, să fie retras din agenda de pe ordinea de zi de astăzi proiectul nr. 255... nr. 11 în ordinea de zi, dat fiind faptul că încă nu a fost examinat în cadrul comisiei.

Domnul Andrian Candu:

Ne întrebăm cum a ajuns el, în general, atunci pe ordinea de zi, dacă nu are raportul comisiei?

Probabil, la acest subiect vreți să vă referiți, doamnă Șupac?

Vă rugăm frumos, poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Chiar... pentru noi este surprinzător, da, acest... numai ce s-a petrecut această propunere, fiindcă eu vreau să reamintesc tuturor membrilor Biroului permanent că săptămîna trecută, pe data de 17 octombrie, din partea fracțiunii, am propus mai multe proiecte pe ordinea de zi.

A fost o indicație a domnului Candu ca comisiile să prezinte rapoartele. Și ieri, când am venit la ședința Biroului permanent, ca și alți membri, am primit un document sub denumirea „Subiectele propuse de comisiile permanente ale Parlamentului”. Și acest proiect, nr. 255, deja a fost inclus ca și cum... ca subiect propus de comisia permanentă.

Și acum mă întreb... adică asta ar însemna... eu pînă la moment încercam să am încredere în documentele pe care eu le primesc, ca membru al Biroului permanent. Eu să înțeleg că sînt careva, nu știu, falsificări... să nu am încredere altă dată?

Și, în acest context, stimați colegi, într-adevăr, dacă este cazul că comisia respectivă încă n-a discutat acest proiect, totuși, propunerea noastră este: să nu fie retras, dar să fie amînat pentru discuții pentru săptămîna următoare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Doamnă Șupac,

Propunerile au fost introduse anume la solicitarea dumneavoastră în ordinea de zi, și nu la propunerea comisiilor.

Dar asta acum mai puțin contează.

Noi o să supunem votului oricum subiectul.

Dragi colegi,

Procedural, noi trebuie să trecem la vot.

Dacă sînt alte chestiuni? Văd că alți colegi vor să intervină.

Restul sînt de procedură, bănuiesc.

Domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte,

Conform Regulamentului Parlamentului, ultima zi de joi din lună, a doua parte a ședinței este consacrată interpelărilor.

Interpelările sînt un instrument privind controlul parlamentar foarte important. Avem... doar eu am mai multe interpelări și mai multe întrebări rămase fără de răspuns. Chiar dacă nu pornim la 10 așa, de altfel, cum ați promis data trecută. Și nu insist.

Dar insist să fie stabilit a doua parte a ședinței, așa cum prevede Regulamentul, și vă rog să solicitați ca cei care se fac responsabili, cei care au să răspundă la întrebări și interpelări, să fie prezenți astăzi aici și să

răspundă. Pentru că o să vă zic: avem și răspunsuri haioase, o să mă refer la răspunsul semnat de Secretarul de stat adjunct domnul Ermurache...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,

Acum nu e cazul să vă referiți la acel răspuns haios. Atunci când va fi Ora interpelărilor o s-o faceți.

Acum noi vom stabili de principiu ora la care va începe sesiunea interpelărilor, dar nu trebuie acum să intrăm în discuții pe marginea acestora. (*Voce nedeslușită din sală.*)

După ce... vedeți că noi stăm la agendă deja 28 de minute.

De aceea haideți, în mod regulamentar, să mergem.

Noi vom stabili Ora interpelărilor și la care toți colegii vor rămîne și vom asculta pe cei care vin să răspundă la interpelări.

Am primit lista. Miniștrii sînt sau cei care sînt responsabili... și-au anunțat prezența și vor veni să prezinte informația care a fost solicitată.

Ora, bineînțeles, o stabilim. Vedeți că nici agenda încă n-am votat-o.

Doamnă Bodnarenco,

De procedură?

Vă rog.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumim.

Noi revenim, totuși, la proiectul de Lege nr. 255.

Domnule Președinte,

Retragerea proiectului înseamnă că proiectul dat nu va fi discutat în legislatura aceasta.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Bodnarenco,

Eu am să supun votului introducerea pe ordinea de zi a acestui proiect, inclusiv pentru săptămîna viitoare, pînă comisia, eventual, o să pregătească raportul.

De aceea haideți să încheiem subiectul legat de acest proiect de lege.

Domnule președinte Voronin,

Vă rog frumos, de procedură.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. În legătură cu aceea că duminică la acel ... democratic voi ați trecut pe altă cale de dezvoltare a Moldovei, eu cred că-i de prisos funcția de viceprim-ministru pe problemele integrării europene.

Amintiți Guvernului să facă această modificare a Guvernului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule președinte Voronin,

Dacă aveți de procedură, care ține de Regulamentul Parlamentului?

Vă mulțumim foarte mult.

Doamnă Bodnarenco,

Mai aveți o chestiune de procedură?

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Elena Bodnarenco:

Da, mai am o chestiune de procedură.

Rog să fiu înscrisă cu o declarație, din numele Frațiunii Partidului Comuniștilor, la sfârșitul ședinței de astăzi.

Domnul Andrian Candu:

Rog frumos Secretariatul să faceți înregistrarea respectivă.

Dragi colegi,

Supun votului aprobarea ordinii de zi, așa cum a fost propusă de Biroul permanent, mai puțin cu proiectul nr. 241 din 9 iulie 2018 și, pe moment, fără proiectul nr. 255 din 13 iulie 2018, pe care o să-l supun separat votului.

Cine este pentru a aproba proiectul de lege... cer scuze, ordinea de zi fără subiectele nr. 3 și nr. 11 din ordinea de zi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Se supune votului suplimentar introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr. 255 din 13 iulie 2018. Vă atrag atenția că raport la acest proiect de lege nu este, dar plenul Parlamentului are dreptul să introducă pe ordinea de zi acest subiect, chiar dacă nu este raportul comisiei, ca, ulterior, raportul să fie pregătit, evident.

Cine este pentru a introduce proiectul nr. 255 din 13 iulie 2018 pe ordinea de zi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută această propunere.

Vă mulțumesc foarte mult.

Și luînd în considerare solicitarea, inclusiv procedurală, din partea domnului Țap, dar pe drept cuvînt dumnealui menționează că astăzi, 25 octombrie, fiind ultima joi din această lună, e de stabilit Ora interpelărilor și vă propun ca aceasta să fie organizată la ora 14.00.

Sînt alte propuneri?

Dacă nu, vă rog frumos să votăm.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Toți sînt de acord ca la ora 14.00. Deși nu trebuia să fie supus neapărat votului, dar vedeți cît de democratic lucrăm noi.

Și să începem cu proiectele care sînt în lectura a doua.

Subiectul nr. 2 de pe ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova, proiectul nr. 348 din 16 octombrie 2018, subiect aflat în lectura a doua pentru examinare.**

Și o rugăm pe doamna Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte raportul comisiei. (*Gălăgie în sală.*)

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege nr. 348 din 16 octombrie 2018, care vizează modificarea Codului de procedură penală. Proiectul inițial, așa cum a fost prezentat, are drept scop asigurarea aplicării coerente și uniforme a normelor legale ce reglementează condițiile aplicării arestului preventiv de către organele abilitate.

În cadrul ședinței comisiei, a fost examinat avizul Direcției generale juridice, precum și amendamentele la proiectul de lege, decizia comisiei fiind reflectată în sinteza amendamentelor.

În rezultatul examinării, comisia, cu votul majorității, a decis să propună examinarea și adoptarea de către Parlament a proiectului de Lege nr. 348 din 16 octombrie 2018 în lectura a doua, varianta redactată a proiectului fiind anexată la raport.

Stimați colegi,

Fiindcă data trecută au avut loc discuții aprinse vizavi de normele cu care urma să fie completat Codul de procedură penală, vreau să aduc în atenția dumneavoastră și aș ruga să urmăriți sinteza amendamentelor care, de fapt... autorii au acceptat amendamentul care vizează excluderea sau au renunțat la ideea introducerii modificării și suplinirii acestui Cod de procedură penală cu alineatul (3¹) la articolul 185.

Și în această ordine de idei, dacă vă uitați asupra proiectului redactat, rămîne numai modificarea: excluderea unei sintagme la articolul 185 alineatul (1) și la articolul 270, exact sînt niște modificări tehnice.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghilețchi,

Vă rugăm frumos, întrebările dumneavoastră.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Apolschii,

Vroiam totuși să înțeleg, alineatul (3¹) se exclude în întregime? El nu va fi, da?

Doamna Raisa Apolschii:

Da, este proiectul redactat, domnule vicepreședinte.

Și iată, dacă vreți să vedeți...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Încerc să mă uit acum peste el și de aia am vrut să precizez, ca să mă conving. Deci alineatul (3¹) pe care l-am discutat data trecută foarte mult și controversat, el se propune a fi exclus.

Doamna Raisa Apolschii:

Exact. Noi am revenit, de fapt, la formula anterioară și modificărilor din iulie. Am lăsat așa lucrurile cum sînt astăzi prevăzute în Codul de procedură penală. Deci dacă să discutăm, numai o modificare a suferit ceea ce ține de schimbarea cifrelor de infracțiuni... de competență. S-a greșit.

Domnul Andrian Candu:

Da, domnule Ghilețchi,

O mică precizare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

În legătură cu modificările operate în luna iulie, s-a spus că s-a comis o eroare acolo. Eroarea a fost corectată ori nu? Pentru că, probabil, informația care s-a transmis data trecută era că prin acest proiect de lege se încerca corectarea unor eventuale erori sau erori care au fost comise atunci în iulie. Că să înțeleg, ca nu cumva să rămîna și partea cealaltă.

Doamna Raisa Apolschii:

Corectarea se referea la articolul 185 alineatul (1) de ceea ce a fost completat articolul, textul așa cum este indicat la alineatul (1) îl excludem și rămînem la varianta inițială. Și alineatul (3¹), care a stîrnit multe discuții, a fost exclus în general din acest proiect.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Alte întrebări pe marginea acestui subiect pentru lectura a doua nu sînt.

De aceea vă mulțumim foarte mult.

Se încheie dezbaterile la acest proiect de lege.

Rog frumos, toți colegii deputați, să vă luați locul pentru a trece la procedura de vot.

Rog frumos numărătorii,

Rog frumos numărătorii, domnule Sîrbu, să fie toți pregătiți pentru a trece la procedura de vot. Probabil, trebuie să interzicem telefoanele în Sala plenului. Vă rugăm frumos, să treceți toți la locurile pe care le aveți.

Domnule Nichiforciuc,

Domnule Nichiforciuc,

Telefonul, probabil, trebuie deconectat și lăsat în afara Sălii plenului.

Rog frumos să vă luați toți locul.

Se supune votului adoptarea pentru cea de-a doua lectură a proiectului de Lege privind modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova, proiectul nr. 348 din 16 octombrie 2018.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală nr. 348 din 16 octombrie 2018 a fost adoptat în cea de-a doua lectură.

De la ședința precedentă, **proiectul nr. 342 din 11 octombrie 2018, proiect de Lege cu privire la modificarea anexei nr. 2 din Legea drumurilor** a rămas doar să fie supus votului, din cîte sînt informat.

Iată de ce se supune votului pentru adoptarea în cea de-a doua lectură a proiectului nr. 342 din 11 octombrie 2018.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul nr. 342 din 11 octombrie 2018 cu privire la modificarea anexei nr. 2 din Legea drumurilor este adoptat în cea de-a doua lectură.

Subiectul nr. 4 de pe ordinea de zi, **proiect de Lege pentru modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 308 din 18 septembrie 2018, subiect pentru lectura a doua.**

Vă rugăm foarte mult, doamnă Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezentați raportul comisiei la acest subiect.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului.

Așa cum s-a menționat la aprobarea acestuia în primă lectură, proiectul de lege are drept scop disciplinarea și responsabilizarea executorilor judecătorești și urmărește modificarea Codului de executare și Legii privind executorii judecătorești.

Prin proiect se propune stabilirea termenului de trei zile lucrătoare de reținere a mijloacelor de transport depistate, termen în care executorul poate să îl ridice și să îl plaseze pentru păstrare la o parcare specializată sau în alt loc, la discreția sa, pentru perioada necesară executării documentului executoriu.

Proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură în ședința plenară din 12 octombrie.

La proiect nu au fost prezentate careva amendamente și obiecții, de aceea în rezultatul dezbaterilor, comisia, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune adoptarea proiectului de lege în lectura a doua în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte Apolschii.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei. Iată de ce putem încheia dezbaterile la acest subiect și trece la procedura de vot.

Este vot pentru lectura a doua, dragi colegi, de aceea vă rugăm frumos, numărătorii, în primul rînd, să fiți atenți.

Se supune votului adoptarea în cea de-a doua lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 308 din 18 septembrie 2018.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 74 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 308 din 18 septembrie 2018, a fost votat în lectura a doua.

Următorul subiect, subiectul nr. 5 de pe ordinea de zi, **proiect de Lege pentru modificarea articolului 49¹ din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, proiectul nr. 322 din 28 septembrie 2018, la fel pentru lectura a doua.**

Domnule Carpov,

Vă invităm la tribuna principală pentru a ne prezenta raportul comisiei.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul pentru proiectul de Lege nr. 322 din 28 septembrie 2018 pentru modificarea articolului 49¹ din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, pentru lectura a doua.

În temeiul articolului 65 din Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, sesizată în fond, prezintă

plenului Parlamentului spre dezbateri proiectul de Lege pentru modificarea articolului 49¹ din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat care a fost redactat în corespundere cu decizia argumentată a comisiei asupra amendamentelor înregistrate.

Astfel, în scopul evitării eventualelor interpretări eronate sau abuzive ale prevederilor alineatului (2) din proiect, care stabilește condițiile pentru beneficiere de indemnizație lunară pentru închirierea locuinței de către ofițerii de protecție, comisia a acceptat amendamentul înaintat de către deputatul în Parlament Mihaela Spatari. Totodată, modificările respective nu afectează garanțiile sociale instituite prin proiectul de lege propus de Guvern.

Reieșind din cele sus-menționate, cu majoritatea voturilor membrilor săi, comisia propune plenului Parlamentului adoptarea prezentului proiect de lege în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule președinte Carpov.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Astfel, încheiem dezbaterile la proiectul de Lege pentru modificarea articolului 49¹ din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat și trecem la procedura de vot.

Rog colegii să ia locul.

Numărătorii să fie atenți.

Cine este pentru a adopta proiectul de Lege nr. 322 din 28 septembrie 2018 în lectura a doua, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr.3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 74 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea articolului 49¹ din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, proiectul nr. 322 din 28 septembrie 2018, a fost votat în lectura a doua.

Următorul subiect, subiectul nr.6 de pe ordinea de zi, **proiectul nr. 164 din 24 mai 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 130 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă.**

Îl rugăm pe domnul Carpov, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 130 din 8 iunie 2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă, proiectul cu nr. 164 din 24 mai 2018, pentru lectura a doua.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului referitoare la atribuțiile comisiilor permanente, a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 130 din 08.06.2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă și expune următoarele.

În cadrul dezbaterilor proiectului pentru lectura a doua, membrii comisiei au examinat obiecțiile și propunerile expuse în avizele Guvernului, Centrului Național Anticorupție, Direcției generale juridice, comisiilor permanente, precum și cele expuse de deputați în cadrul ședinței plenare din 4 octombrie 2018.

Opinia membrilor comisiei se conține în sinteza amendamentelor, obiecțiilor și propunerilor, parte integrantă a prezentului raport.

Urmare a dezbaterilor, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul majorității membrilor săi, propune examinarea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 130/2012.

Eu vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult, domnule președinte Carpov.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Încheiem dezbaterile la acest proiect de lege și supunem votului pentru adoptare în cea de-a doua lectură.

Se supune votului pentru a adopta în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 130, proiectul cu numărul de înregistrare 164 din 24 mai 2018.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 17.

Domnul Andrian Candu:

Cu 79 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 130, proiectul cu numărul de înregistrare 164 din 24 mai 2018, a fost votat în lectura a doua.

Dragi colegi,

Vă propun următorul subiect de pe ordinea de zi, nr. 12 din ordinea de zi, **proiectul de Lege cu privire la modificarea articolului 1 din Legea pentru ratificarea Protocolului la Convenția privind asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, proiectul cu numărul de înregistrare 324 din 1 octombrie 2018.**

Prezintă proiectul domnul... Da, domnul Eșanu nu este.

Vă rugăm frumos, domnule Serbenco.

Vă invităm la tribuna principală.

Secretarul de stat al Ministerului Justiției.

Domnul Eduard Serbenco – *secretar de stat al Ministerului Justiției:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Atenției dumneavoastră este supus proiectul anunțat. Este vorba de un proiect care vizează facilitarea cooperării juridice între autoritățile statelor părți la Convenția privind asistența juridică în materie civilă, familială și penală a CSI. Această convenție, încheiată în 1993, a fost modificată printr-un protocol, în 1997 acest protocol a stabilit o nouă redacție a articolului 14 al convenției în cauză.

Și proiectul de lege, care este înaintat astăzi spre examinare Înalțului For Legislativ, vizează completarea autorităților care vor avea dreptul să colaboreze sau să coopereze pe segmentul asistenței juridice.

Până acum aceste autorități, potrivit legii de ratificare a protocolului, sînt doar Ministerul Justiției și Procuratura Generală. Dar dat fiind faptul reorganizării unor autorități ale administrației publice centrale, mă refer la

anumite ministere, mă refer la crearea Agenției Servicii Publice și competențele acestora, s-a considerat de cuviință, deci cum vă spuneam, facilitarea cooperării. Și pentru faptul ca cetățenii să nu sufere de pe urma întârzierilor care se comit atunci cînd o cerere vine la Ministerul Justiției, mai apoi se transmite la ASP și invers. Ca exemplu v-am dat.

Deci s-a considerat de cuviință ca lista autorităților competente să colaboreze pe segmentul asistenței juridice, fie că este vorba de asistență în materie de drept al muncii, de materie familială, să fie dată această competență și altor autorități, astfel încît cererile de asistență să vină direct la autoritățile în cauză. Deci este mai degrabă un proiect de ordin tehnic.

Ținînd cont de cele spuse, am să rog respectuos Înalțul For Legislativ să susțină acest proiect de lege.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Serbenco.

Dar nu sînt întrebări.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult.

O rugăm foarte mult pe doamna Ivanov, președintele Comisiei politice externe și integrare europeană, să ne prezinte raportul comisiei.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisiei politice externe și integrare europeană a examinat proiectul de Lege cu privire la modificarea articolului 1 din Legea pentru ratificarea Protocolului la Convenția privind asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 22 ianuarie 1993 și constată următoarele.

Proiectul a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, fiind elaborat de Ministerul Justiției. Scopul proiectului constă în revizuirea rezervei 1 din articolul 1 al legii respective în vederea extinderii listei autorităților implicate în colaborarea directă cu părțile contractante la Convenția privind asistența juridică și rapoartele juridice în materie civilă, familială și penală, încheiată între statele membre ale Comunității Statelor Independente.

În redacția actuală a rezervei, Republica Moldova întreține relații cu părțile contractante doar prin intermediul Ministerului Justiției și Procuraturii Generale.

În urma operării modificărilor propuse, legăturile în domeniul expedierii actelor de stare civilă, actelor despre studii, vechimea în muncă și a altor documente cu privire la drepturile patrimoniale și nepatrimoniale ale cetățenilor vor fi realizate de: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Agenția Servicii Publice, Casa Națională de Asigurări Sociale și Serviciul Fiscal de Stat, conform competențelor fiecărei instituții.

Majoritatea comisiilor permanente au prezentat avize pozitive, pronunțându-se pentru examinarea și adoptarea prezentului proiect în ședința plenară.

În contextul celor expuse și în temeiul articolelor 26 și 56 din Regulamentul Parlamentului, Comisia politică externă și integrare europeană propune Parlamentului adoptarea proiectului în prima și în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte Ivanov.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim mult.

Dragi colegi,

Se supune votului pentru aprobarea în prima lectură a proiectului de Lege cu privire la modificarea articolului 1 din Legea pentru ratificarea Protocolului la Convenția privind asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, proiectul nr. 324 din 1 octombrie 2018.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în prima lectură.

Înțelegem că sîntem gata și pentru a doua lectură?

Cine este pentru a adopta proiectul de lege în cea de-a doua lectură, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 78 de voturi, proiectul de Lege cu numărul de înregistrare 324 din 1 octombrie 2018 a fost votat în lectura a doua.

Următorul subiect pe ordinea de zi este subiectul nr. 13, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia cu privire la cooperarea pentru dezvoltare, proiectul nr. 328 din 4 octombrie 2018.

Prezintă proiectul de lege ...

Domnul Serbenco sau ...?

Văd că trebuia să fie domnul Cazan, dar eu cred că, domnule Serbenco, dumneavoastră aveți toate materialele. Și reprezentînd onorabil Guvernul în Parlament, ați putea să ne prezentați proiectul de lege.

Să-l amînăm, da? Bine.

Următorul la fel, cu Suedia? Bine.

Domnule Sîrbu,

Sînteți gata să prezentați novațiile cu care ați venit?

Dragi colegi,

Se propune examinarea din supliment a subiectului nr. 1, **proiectul de Lege cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor, proiectul nr. 353 din 23 octombrie 2018.**

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Mult stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege nr. 353 cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor.

Dragi colegi,

Acest proiect de lege este elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne și s-au lucrat mai mulți ani la acest proiect de lege, anume în contextul procesului amplu de reformare a Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia, care urmărește scopul constituirii unui sistem de ordine și securitate publică integrat, interoperabil și compatibil, capabil să asigure servicii publice de calitate pentru protecția persoanei, siguranța societății și statului, precum și creșterea nivelului de încredere a populației în organele de drept.

Necesitatea elaborării proiectului de lege este prevăzută în:

Strategia de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017–2020.

De asemenea, în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016–2018.

De asemenea, în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

De asemenea, imperativul acestei acțiuni derivă din Concepția de reformare a Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia, Strategia securității naționale a Republicii Moldova, Strategia națională de ordine și securitate publică, Strategia de dezvoltare a Poliției între anii 2016–2020.

Toate aceste documente de politici au identificat principalele probleme ale sistemului de ordine și securitate publică și au stabilit obiectivele procesului de reformare.

Actualmente, la nivelul structurilor principale de ordine și securitate publică – Poliției și Trupelor de Carabinieri, se atestă anumite paralelisme, suprapuneri și dublări de competențe, fapt ce face dificilă organizarea și desfășurarea misiunilor, stabilirea exactă a responsabilităților, cooperarea și alocarea resurselor.

Din aceste motive este periclitată dezvoltarea în ansamblu a sistemului de ordine și securitate publică.

Capacitatea Trupelor de Carabinieri de a îndeplini misiuni de ordine și securitate publică este redusă, îndeosebi în plan teritorial. Cauzele rezidă în competențele insuficient delimitate, legislația depășită, absența competențelor polițienești, menținerea modelului actual de îndeplinire a misiunilor, a sistemului de completare a efectivelor cu militari în termen, pregătirea polițienească, precum și dotarea inadecvată și insuficientă.

Din prevederile existente care datează încă cu anul 1991 deci rezultă faptul că nu au fost delimitate clar atribuțiile în domeniul ordinii și securității publice între Poliție și Trupele de Carabinieri, nu există anumite prevederi de complementaritate și interoperabilitate în acest sens.

Terminologia utilizată și modul de proiectare a normelor juridice sînt diferite, astfel încît nu permit stabilirea îndatoririlor precise în domeniu ale fiecărei structuri. Pe baza dispozițiilor legale în vigoare nu pot fi determinate clar limitele de competențe, modul în care acestea sînt exercitate, cînd încep și unde încetează atribuțiile, cine le îndeplinește și în ce condiții.

De asemenea, cadrul legislativ în vigoare care reglementează activitatea Trupelor de Carabinieri nu corespunde exigențelor actuale privind locul și rolul acestora într-un sistem dual de ordine și securitate

publică, producând deficiențe de capacitate pe acest segment și diminuând implicit nivelul de siguranță al comunității.

Trupele de Carabinieri urmează să fie reorganizate și integrate în sistemul polițienesc, cu păstrarea statutului militar, a individualității instituționale, specificului organizatoric, funcțional și a independenței operaționale.

Având în vedere situația internă și internațională, se impune menținerea în Republica Moldova a acestui sistem polițienesc dual în care funcționează complementar structuri de poliție civilă (Poliția) și cu statut special militar (Carabinierii). Această practică este cu succes implementată în așa state europene precum: Italia, Franța, România, Spania, Portugalia, Olanda, Polonia, Turcia.

Prin urmare, proiectul de lege elaborat vizează transformarea Trupelor de Carabinieri într-o structură polițienească profesionistă cu statut militar, modernă, eficientă și eficientă, transparentă, capabilă să realizeze serviciul public de calitate în beneficiul comunității și să asigure nivelul înalt de siguranță individuală și colectivă la standardele europene.

Principalele prevederi ale proiectului dat sînt: deci prin textul proiectului se intenționează de a reglementa statutul juridic și principiile de activitate, organizarea și funcționarea, atribuțiile, împuternicirile și obligațiile carabinierilor, finanțarea, asigurarea tehnico-materială, precum și elemente de protecție socială a carabinierilor.

Potrivit proiectului, Inspectoratul General al Carabinierilor va reprezenta instituția specializată a statului, cu statut militar, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin executarea atribuțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, protecție a obiectivelor de importanță deosebită, prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, combatere a terorismului, asigurare a regimului stării de urgență, de asediu și de război.

Totodată, Inspectoratul General al Carabinierilor va face parte din sistemul național de apărare și împreună cu Armata Națională va asigura realizarea atribuțiilor specifice pe durata declarării stării de asediu sau de război.

Respectiv, pe timp de pace Inspectoratul General al Carabinierilor va exercita atribuții specifice Poliției, iar pe timp de asediu sau de război va exercita atribuții specifice Forțelor Armate.

Potrivit celor mai bune practici ale statelor europene unde funcționează sistemul polițienesc dual, Inspectoratul General al Carabinierilor din Republica Moldova, pe lângă competențele de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de protecție a obiectivelor de importanță deosebită, va fi abilitat cu atribuții de constatare

a contravențiilor, în special a celor ce atentează la ordinea și securitatea publică, de aplicare a sancțiunilor contravenționale, precum și de constatare a infracțiunilor atribuite Inspectoratului General al Carabinierilor în competență prin lege.

Necesitatea atribuirii acestui statut de agent constatatator este delegat de faptul că competențele dispun... acest Inspectorat dispune de structuri similare ce activează în spațiul Uniunii Europene în mai multe țări.

De asemenea, abilitarea cu aceste competențe de constatare a faptelor contravenționale a personalului contractual instruit și bine pregătit al Inspectoratului General al Carabinierilor va asigura creșterea semnificativă a gradului de siguranță al cetățenilor, sporirea satisfacției populației față de prestația personalului structurilor de ordine și securitate publică și va genera creșterea gradului de performanță în prevenirea și combaterea fenomenului contravențional și infracțional.

Având în vedere că misiunile de bază ale Inspectoratului presupun exercitarea atribuțiilor funcționale preponderent în spațiul public, se consideră plauzibilă abilitarea personalului calificat din cadrul structurii cu astfel de competențe.

De asemenea, proiectul de lege prevede și alte atribuții, statut ce ține de fiecare carabinier în parte.

De asemenea, vreau să menționez că urmare a implementării proiectului competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității publice vor fi divizate între Poliție și Carabinieri potrivit celor trei tipuri de misiuni de executare:

Prima misiune va fi menținerea ordinii și securității publice.

A doua. Asigurarea ordinii și securității publice.

A treia. Restabilirea ordinii și securității publice.

Astfel, restabilirea ordinii publice urmează să devină misiunea principală a Carabinierilor, iar menținerea ordinii publice – misiunea principală a Poliției.

La etapa inițială, sarcinile de asigurare și restabilire a ordinii publice vor fi atribuite atât Poliției, cât și Carabinierilor și vor fi realizate independent sau prin sprijinul operațional reciproc.

La atingerea capacității operaționale complete a noii structuri, prevăzută pentru anul 2020, misiunile de restabilire a ordinii publice vor reveni integral Carabinierilor.

Inspectoratul General al Carabinierilor va fi organizat pe principii militare, ca sistem unitar de forțe și va exercita atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Noua structură va fi constituită din Comandamentul General al Inspectoratului General al Carabinierilor, direcții regionale, unități militare și subdiviziuni de suport. O asemenea structură este caracteristică mai multor state europene.

Comandamentul General al Inspectoratului va reprezenta unitatea centrală de administrare și control a carabinierilor, cu statut de persoană juridică și competență teritorială generală, care planifică, organizează, conduce, coordonează și controlează activitatea structurilor din subordine.

Comandamentul General al Inspectoratului va fi condus de Comandantul General, numit în funcție prin hotărîre de Guvern, la propunerea ministrului afacerilor interne.

În cadrul Comandamentului General va funcționa Consiliul Militar, în calitate de organ consultativ, ale cărui componență, organizare și funcționare se aprobă de ministrul afacerilor interne, la propunerea Comandantului General al Inspectoratului. De asemenea, vor exista direcții generale ale Inspectoratului.

În cadrul Inspectoratului vor fi înființate și vor desfășura activități unitare militare de nivelul brigăzilor (Brigada Operativă Mobilă, Brigada Specială de Intervenție). De asemenea, în cadrul Inspectoratului vor putea fi instituite subdiviziuni de suport operațional destinate asigurării îndeplinirii competențelor atribuite prin lege.

Potrivit prevederilor proiectului actului legislativ, pînă în 31 decembrie 2020, Inspectoratul General al Carabinierilor va trece treptat la îndeplinirea serviciului militar, în exclusivitate, pe bază de contract. Modul și etapele de realizare a acestei acțiuni sînt reglementate prin Hotărîrea Guvernului nr. 357/2017 cu privire la aprobarea Strategiei de reformă a Trupelor de Carabinieri.

Stimați colegi,

Impactul implementării acestui proiect de lege va contribui la constituirea unei structuri polițienești profesionale moderne, cu statut militar și atribuții duale, capabilă să realizeze un serviciu public de calitate în beneficiul comunității și să asigure nivelul înalt de siguranță individuală și colectivă la cele mai înalte standarde europene și internaționale, în situații de normalitate, situații specifice și situații de criză de ordine publică, totodată, să execute atribuțiile prevăzute de legislație.

Implementarea acestui proiect de lege nu va necesita cheltuieli financiare. Pentru implementarea acestui proiect de lege, de asemenea, este necesar de a veni cu unele modificări la cadrul normativ conex, unele dintre care deja sînt pregătite.

În scopul respectării prevederii ce ține de transparența în procesul decizional, țin să informez că proiectul de lege a fost plasat pe pagina oficială a Ministerului Afacerilor Interne, la capitolul Consultații publice.

S-a lucrat mai mulți ani la acest proiect de lege.

Anticipînd întrebarea domniilor voastre: de ce nu a venit Guvernul cu acest proiect de lege, dar a venit un grup de deputați? Din necesitatea de operativitate, dat fiind că au rămas puține ședințe pînă la finele mandatului acestui Parlament, noi am decis să venim, prin intermediul inițiativei de deputați, dar în strînsă colaborare cu autorii proiectului de lege de la Ministerul Afacerilor Interne și care sînt astăzi aici, în sală, și vor fi gata să vă dea mai multe detalii tehnice cu privire la acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Și rog susținerea.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Sîrbu.

Și în continuare, să trecem la runda de întrebări-răspunsuri.

Și prima intervenție – domnul Cobzac.

Vă rugăm frumos.

Într-adevăr, în sală... în lojă sînt și colegii din Ministerul Afacerilor Interne, și nu doar. Și dacă sînt întrebări tehnice nemijlocit și în adresa lor, pot fi puse.

Domnule Cobzac,

Vă rugăm.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor,

Domnule Președinte al Parlamentului,

Cu jumătate de oră, dumneavoastră ați promovat cu insistență includerea în ordinea de zi a acestui proiect de lege.

Cu 5 minute în urmă, eu am primit... Secretariatul Parlamentului a distribuit raportul comisiei în fond și avizul Guvernului ține tot de ziua de astăzi de dimineață, pe care l-am primit tot cu 5 minute în urmă. *(Gălăgie în sală.)*

În aceste condiții, eu nu am dovedit să fac cunoștință cu acest proiect de lege și sînt în situația cînd nu pot să mă pronunț.

Eu nu voi participa, ca și deputat, la votarea acestui proiect de lege, din simplul motiv că, prin procedurile promovate de dumneavoastră, nu ați oferit la toți, practic, deputații posibilitatea de a face cunoștință cu acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos. (*Voce nedeslușită din sală.*)

În continuare, domnul Boțan.

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Mulțumesc frumos.

Bineînțeles că era logic ca acest proiect de lege, care se regăsește atît în Strategia de reformare a trupelor de carabinieri, dar și în Planul național de acțiuni de implementare a Acordului de Asociere,... să vină prin intermediul Guvernului, pentru a asigura respectarea tuturor formalităților necesare. Ori în acest proiect există foarte multe ambiguități, lucru care a fost discutat astăzi și în ședința comisiei și cu care dumneavoastră ați fost de acord. Mai mult decît atît, comisia propune ca acest proiect să fie votat în două lecturi.

Întrebarea mea către dumneavoastră este: există un raport de expertiză anticorupție la acest proiect?

Domnul Serghei Sîrbu:

Domnule deputat,

Vreau să vă spun că există un tabel de divergențe, deoarece la acest proiect de lege... Ministerul Afacerilor Interne l-a consultat cu toate autoritățile, toate ministerele, deoarece se află în consultări vreo 2–3 ani, s-au luat în considerare avizele... marea majoritate a ministerelor. Dar dat fiind că a intrat în vigoare noua Lege cu privire la actele normative, care prevede o procedură mai complexă și mai de durată ce ține de parcurgerea unui proiect de lege, ca să fim mai eficienți, s-a decis să fie promovat prin intermediul inițiativei de deputați.

Nu cunosc la moment despre existența expertizei anticorupție, dar vă asigur că există tabelul de divergențe, unde s-a luat în considerare marea majoritate a propunerilor din marea majoritate a autorităților publice centrale.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Boțan,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Nu există un raport de expertiză anticorupție cel puțin, care să fie publicat pe pagina Parlamentului. De ce? Deoarece... Legea integrității, pe care a adoptat-o Parlamentul Republicii Moldova, prevede la articolul 28 expres că sîntem obligați să solicităm această expertiză, iar această

expertiză trebuie efectuată în decurs de 10 zile de către Centrul Național Anticorupție.

Dat fiind faptul că înșiși membrii comisiei v-au atenționat asupra diferitor norme care se dublează, asupra diferitor ambiguități, consider absolut necesar ca acest proiect să fie examinat doar pentru o singură lectură, astfel încât să avem și expertiza anticorupție pentru ca această lege, care este una foarte importantă, să fie adoptată cu respectarea tuturor procedurilor legale.

Or, întrebarea mea, domnule autor, este: considerați că, în calitate de deputați, putem încălca legea pe care tot noi am adoptat-o – Legea integrității?

Domnul Serghei Sîrbu:

Stimate domnule deputat,

Noi nu încălcăm legislația. Dar ce ține de unele aspecte redacționale, noi la comisie le-am discutat, am căzut de acord, sînt unele chestii pur tehnice, minuscule, pe care noi le-am acceptat la comisie și, la redactare, vor fi luate în considerare, vă asigurăm.

Totodată, vreau să vă spun că Regulamentul Parlamentului prevede... la decizia Parlamentului, ca unele proceduri să fie trecute într-un regim prioritar, într-un regim de urgență și este perfect legal. Credeți-mă, nu există careva suspiciuni sau elemente de lipsă de integritate în acest proiect de lege.

Și dumneavoastră ați confirmat, el este în Planul de acțiuni, în Strategie.

Nu există careva riscuri cu acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Ultima precizare, vă rog frumos, domnule Boțan.

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Anume pentru a confirma că acest proiect corespunde tuturor exigențelor, inclusiv de integritate, și nu conține elemente de coruptibilitate sau momente care pot fi interpretate ambiguu, pe care înșiși deputații din comisii vi le-au sesizat, trebuie să acceptați faptul că expertiza anticorupție trebuie examinată cu atenție și proiectul să fie aprobat în primă lectură, astfel încât deputații să poată face și amendamente, în cazul în care vor exista anumite divergențe.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Mitriuc,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Также...

Domnul Serghei Sîrbu:

Domnule Președinte,

Doar o secundă.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze.

Domnul Serghei Sîrbu:

Ministerul Afacerilor Interne vor să facă niște precizări...

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze, domnule Mitriuc.

Dați-mi voie să... într-adevăr, dăm cuvînt, dacă au de menționat ceva colegii de la Ministerul Afacerilor Interne.

Domnule Purice,

Vă rugăm frumos.

Tehnicienii,

Vă rugăm frumos, porniți microfoanele.

Domnul Dorin Purice – *secretar de stat al Ministerului Afacerilor Interne în domeniul ordinii și securității publice, prevenirii și combaterii criminalității:*

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați deputați,

Acest proiect de lege a trecut expertiza anticorupție.

Domnule Boțan,

O putem prezenta în mod special dumneavoastră să vă convingeți că este, o prezentăm.

Domnul Andrian Candu:

Rog Secretariatul să vă apropiați de domnul Purice, dacă are materialele la dumnealui. Și anume vorbim de expertiza anticorupție să multiplicați documentul și să-l repartizați colegilor din plen.

Domnule Mitriuc,

Vă rugăm frumos, cer scuze, poftiți, întrebările dumneavoastră.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Я также хотел отметить, что показалось странным: комиссия, которая вчера у нас состоялась, имело места быть, на ней мы не рассматривали. Сегодня утром, в 9:30 собрались и № 353 и № 354 довольно-таки деструктивно были рассмотрены, и кое-кто почувствовал, что пропагандируется, чтоб быстрее все вступило в силу.

Задаю себе вопрос и также хотел бы узнать: а мнение военных кто-либо спросил? Почему сегодня только представители Министерства внутренних дел были, а из Министерства обороны не было никого? Не кажется ли это, что Министерство внутренних дел хочет как бы иметь военных для полицейских функций? Если они полиция, тогда все Правительство решает по их подготовке и оснащению, а если они военные, тогда Президент – главнокомандующий и Совет безопасности – имеет много функций, атрибуций на сегодняшний день, то, что вы, видно, уже, что тоже хотите отобрать у Президента.

Я бы хотел задать вопрос конкретный: не кажется ли вам, господин Сырбу, что это еще один шаг к узурпации власти?

Domnul Serghei Sîrbu:

Stimate domnule deputat,

Acest proiect de lege a obținut avizul Guvernului, are și avizul Ministerului Apărării. Trupele de Carabinieri ca întotdeauna sînt trupele interne ale Ministerului Afacerilor Interne. Inspectoratul General va rămîne în subordinea Ministerului Afacerilor Interne. În situații de pace va menține ordinea publică. În situații, nu dă Doamne, de asediu, de război, va asigura atribuțiile în cadrul Forțelor Armate în subordinea Consiliului Suprem de Apărare. Nu se schimbă nimic. Proiectul de lege face parte din strategiile de care am vorbit. Este perfect legal și în corespundere cu Constituția Republicii Moldova. Nu sînt de acord cu domnia voastră ce ține de acea afirmație.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mitriuc,

Vă rugăm frumos, poftiți, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Тогда, если можно, ответьте, пожалуйста: почему вы так настаиваете, чтоб сегодня было тоже и в двух чтениях? Почему не подготовить? Может быть, есть какие-то амендаменты у кого-то? А на следующем заседании рассмотрим, обсудим все.

Domnul Serghei Sîrbu:

Stimate domnule deputat,

Doar cîteva ședințe au mai rămas pînă la finele mandatului acestui legislativ. Există un plan de acțiuni care trebuiește implementat în legătură cu această reformă polițienească și nu ne putem permite luxul să tergiversăm acest proces. Mai ales că el deja s-a examinat, mai mulți ani a fost elaborat, foarte multe avize deja sînt. De aceea noi rugăm onorat colegii din Parlament să susțină acest proiect de lege astăzi în două lecturi.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mitriuc,

Vă rog frumos, dacă mai aveți ceva de menționat, poftiți.

Domnul Ghenadi Mitriuc:

Все-таки считаю, что мы нарушаем законодательство. Есть наши коллеги, у которых есть поправки, и которым не была дана возможность, во-первых, сегодня предоставить, как надо, и подготовиться для того, чтоб на следующем заседании еще более детально.

Domnul Serghei Sîrbu:

Aș ruga domnul secretar de stat să vină cu anumite precizări, dacă e posibil.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Purice,

Vă rugăm frumos, dacă aveți ceva de precizat, vă rugăm.

Domnul Dorin Purice:

Vă mulțumesc.

Ar trebui să venim cu unele detalii. Noua Lege cu privire la carabinieri stabilește un proces de profesionalizare etapizat care, de fapt, urmează să se îndeplinească în următorii câțiva ani. Tergiversarea aprobării prezentei legi dă peste cap și angajamentele care au fost asumate între Republica Moldova și Uniunea Europeană pe Acordul de Asociere.

Mai mult decît atît, aș vrea să vă informez astăzi că delegația Uniunii Europene a pus la dispoziție o informație prin care a fost aprobată finanțarea pentru un suport tehnic pentru carabinieri în mărime de 8 milioane de euro care vin să dezvolte și să profesionalizeze carabinieri. A

fost pusă o singură condiție ca acest suport să vină doar după ce Legea cu privire la carabinieri va fi aprobată.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule președinte Deliu,

Vă rugăm frumos, intervenția dumneavoastră.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Domnule Sîrbu,

Poate ne aduceți la cunoștință avizul Guvernului, fiindcă eu de vreo 10 minute încerc să-l găsesc? Am găsit pe o foaie A4 trei rînduri. Acesta este avizul Guvernului care are în grijă reformele în sistemul polițienesc sau eu poate greșesc ceva? Acesta este avizul Guvernului?

Domnul Serghei Sîrbu:

Exact. Acesta este avizul Guvernului. Vreau să repet, proiectul de lege a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne, adică a fost elaborat de către Guvern, de aceea e evident că Guvernul îl susține.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Deliu,

O precizare sau a doua întrebare.

Domnul Tudor Deliu:

Domnule Sîrbu,

Mulțumesc de sinceritate.

Totuși, eu cred că asupra acestui proiect care provoacă și multe discuții în Parlament, Guvernul trebuia măcar cu o jumătate de pagină, nu cu trei rînduri să vină. De aceea încă o dată ne convingem că „graba strică treaba”.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mersi.

Uneori cine se trezește mai dimineată, mai departe ajunge, domnule Deliu.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Sîrbu.

Și vă mulțumim frumos că v-ați trezit astăzi foarte de dimineată, ca să ajungeți departe, cum spuneți și dumneavoastră.

Îl invităm pe domnul Carpov, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul la proiectul de Lege cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor nr. 353 din 23 octombrie 2018.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului referitoare la atribuțiile comisiilor permanente, a examinat proiectul de Lege cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor și expune următoarele.

Potrivit notei informative, necesitatea elaborării proiectului este prevăzută în documentele strategice ale Guvernului, care vizează reformarea Trupelor de Carabinieri. Se propune revizuirea cadrului legislativ în vigoare în vederea excluderii paralelismelor, suprapunerilor și dublărilor de competențe, care actualmente generează un deficit de capacitate pe această dimensiune și diminuează nivelul de siguranță al comunității.

Prin inițiativa legislativă supusă examinării se intenționează reglementarea statutului juridic și principiilor de activitate, organizarea și funcționarea, atribuțiile și obligațiile carabinierilor, finanțarea, asigurarea tehnico-materială a acesteia, precum și protecția socială a carabinierilor. Astfel, Trupele de Carabinieri urmează să fie reorganizate și integrate în sistemul polițienesc profesionist modern, cu păstrarea statutului militar, a individualității instituționale, specificului organizatoric, funcțional și a independenței operaționale. Respectiv, se impune menținerea în Republica Moldova a sistemului polițienesc dual în care funcționează complementar structura de poliție tradițională și cea cu statut militar, sub formă de Carabinieri.

Complementar, prin proiectul menționat se propune redimensionarea competențelor actuale ale Trupelor de Carabinieri și Poliției și abilitarea cu noi atribuții cu scopul combaterii fenomenului infracțional și sporirii nivelului de protecție a persoanei.

În cadrul dezbaterilor, deputatul Eugen Nichiforciuc a propus la articolul 37 alineatul (1) textul „în termen de 6 luni de la data publicării” de substituit cu textul „din data publicării”. Propunerea a fost susținută de membrii comisiei.

Guvernul Republicii Moldova, prin avizul prezentat, a exprimat lipsa de obiecții și observații. Totodată, textul urmează să fie redactat ținând cont de normele ortografice și de tehnică legislativă.

Autorii proiectului au propus examinarea și adoptarea acestuia în primă și a doua lectură, iar membrii Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul majorității membrilor săi, au susținut această propunere.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule președinte Carpov,

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Și rog colegi să luați locul, pentru a trece la procedura de vot.

Dragi colegi ...

Rog frumos numărătorii să fie gata pentru a trece la procedura de vot.

Și deputații, vă rog frumos să luați locul.

Se supune votului pentru aprobarea în primă lectură proiectul de Lege cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor, proiectul nr. 353 din 23 octombrie 2018.

Cine este pentru a aproba acest proiect de Lege în primă lectură, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Autorii și comisia au propus ca acest proiect de lege să fie votat și în cea de-a doua lectură.

Rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Cine este pentru a adopta proiectul de lege în cea de-a doua lectură?

Iar numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor, proiectul nr. 353 din 23 octombrie 2018, a fost adoptat în cea de-a doua lectură.

Următorul subiect pe ordinea de zi, subiectul nr. 2 din supliment, **proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 354 din 23 octombrie 2018.**

Este proiect, la fel, legat de același subiect, noi îl numim ca fiind un proiect conex.

Vă rog frumos, domnule Sîrbu, prezentați și acest proiect de lege.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Rog susținerea proiectului nr. 354 ce ține de modificarea și completarea mai multor acte legislative. Este un proiect de lege conex acelei legi votate câteva clipe în urmă, în mai multe acte legislative se substituie sintagma „Departamentul Trupelor de Carabinieri” cu sintagma „Inspectoratul General de Poliție”. De fapt, mai multe legi conexe se ajustează la acel proiect de lege care a fost votat ceva timp în urmă.

Rog susținerea acestuia.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări în adresa autorului?

Și prima intervenție – din partea domnului Boțan.

Vă rugăm frumos.

Domnul Roman Boțan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

La fel ca și în cazul primului proiect, în textul propus există mai multe ambiguități care, bineînțeles, că ar fi trebuit să fie constatate și în expertiza anticorupție, dacă exista.

De exemplu, la articolul II punctul 2 ... la articolul 24 alineatul (2) litera b) după cuvîntul „aprobă” se introduce o sintagmă. Și confuziunea este următoarea, se referă la atribuțiile Parlamentului: „Parlamentul aprobă și modifică, la propunerea Președintelui Republicii Moldova sau a Guvernului, structura generală și efectivul componentelor Forțelor Armate”. Sau Președintele, sau Guvernul. Asta e o ambiguitate, care, cu siguranță, este menționată în raportul de expertiză, dacă acesta ar fi existat.

Ce părere aveți dumneavoastră, nu se creează o confuzie? Pentru că norma ar fi trebuit să fie concisă și clară.

Vă mulțumesc.

Domnul Serghei Sîrbu:

Domnule deputat,

Nu este o ambiguitate, reiese din noul statut al Inspectoratului General al Carabinierilor, care, atenție, va avea un sistem dual, după cum am spus, dublu. În timp de pace – va fi în totalitate sub ordinea Ministerului Afacerilor Interne, va asigura ordinea publică cu toate componentele, și în timp de război – va asigura atribuțiile unei componente ale Forțelor Armate.

Deci este foarte important ca și Președintele Țării, dar și Guvernul să aibă această atribuție.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Boțan,

Vă rog frumos, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Roman Boțan:

Consider că, totuși, este o anumită ambiguitate și această ambiguitate se regăsește și în alte prevederi ceea ce ține de Codul contravențional, unde se spune „ori Poliția, ori carabinierii”. Ar trebui să fie clar delimitat când carabinierii, când Poliția. Deci sînt momente la care merită să se discute pentru lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu sînt alte întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult.

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Carpov, președintele comisiei de specialitate, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect, la proiectul nr. 354 din 23 octombrie 2018.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Vă prezint raportul la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative cu nr. 354 din 23 octombrie 2018.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului referitoare la atribuțiile comisiilor permanente, a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative și expune următoarele.

Luând în considerare noul concept de reformare a Trupelor de Carabinieri, proiectul propune amendarea unui șir de acte legislative cu scopul actualizării denumirii și altor aspecte tehnice relevante Inspectoratului General al Carabinierilor.

Potrivit autorilor, modificarea cadrului normativ conex se datorează faptului că atribuțiile în domeniul ordinii și securității publice între Poliție și Trupele de Carabinieri nu au fost clar delimitate și nici nu există prevederi de complementaritate și interoperabilitate în acest sens. Totodată, prevederile existente nu corespund exigențelor actuale privind locul și rolul acestor structuri într-un sistem dual de ordine și securitate publică.

În acest context, Comisia juridică, numiri și imunități, în calitate de coraportor, propune Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului, iar Guvernul Republicii Moldova a comunicat lipsa obiecțiilor și observațiilor. Totodată, textul urmează a fi redactat ținând cont de normele ortografice și de tehnică legislativă.

Autorii proiectului au propus examinarea și adoptarea acestuia în prima și a doua lectură, iar membrii Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul majorității membrilor săi, au susținut această propunere.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Carpov.

Și o rugăm pe doamna Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte coraportul comisiei la acest subiect de pe loc.

Vă rugăm.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat proiectul nr. 354 din 23 octombrie 2018 vizînd modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a unui grup de deputați.

Nu vreau să repet cele enunțate anterior și de raportor, vreau să anunț plenul Parlamentului precum că comisia a examinat acest proiect și, cu votul majorității, a hotărît să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Lege nr. 354 din 23 octombrie 2018.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte Apolschii.

Încheiem aici dezbaterile la proiectul nr. 354 din 23 octombrie 2018 și trecem la procedura de vot.

Rog frumos colegii să fie atenți și numărătorii la fel.

Se supune votului pentru a aproba în primă lectură proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 354 din 23 octombrie 2018.

Cine este pentru a aproba acest proiect de lege în primă lectură, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Autorii și comisiile care s-au implicat în discuții au propus adoptarea acestui proiect de lege în cea de-a doua lectură.

Și rog frumos, dragi colegi, să vă pronunțați prin vot.

Cine este pentru?

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne prezentați rezultatul pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, numărul de înregistrare 354 din 23 octombrie 2018, a fost votat și adoptat în lectura a doua.

Revenim la ordinea de zi de bază, și anume la acele acorduri care urmau să fie prezentate de domnul Cazan.

Îi mulțumim frumos că este alături de noi astăzi și-l invităm la tribuna principală pentru a prezenta subiectul nr. 13 de pe ordinea de zi, **proiectul nr. 328 din 4 octombrie 2018, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia cu privire la cooperarea pentru dezvoltare.**

Bună ziua. Bine ați venit.

Și vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Roman Cazan – *secretar general adjunct al Guvernului:*

Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Propun atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia cu privire la cooperarea pentru dezvoltare pentru anii 2018–2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 826 din 20 august 2018.

Deci respectivul acord reprezintă un tratat bilateral interstatal și scopul acestuia este de a contribui la procesul de integrare europeană a Republicii Moldova, în conformitate cu Strategia Suediei bazată pe rezultatele cooperării în domeniul reformelor cu Europa de Est, Balcanii de Vest și Turcia pentru anii 2014–2020.

Deci părțile vor revizui anual contribuția suedeză pentru aceste proiecte, progresele și rezultatele programului de cooperare pentru dezvoltare.

Partea suedeză va oferi asistența financiară pentru îndeplinirea scopurilor stabilite în acorduri specifice care urmează să fie semnate deja pe fiecare domeniu separat.

Totodată, menționez că aceste proiecte au fost supuse procedurilor de avizare și rugăm susținerea acestora.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Cazan.

Întrebări în adresa autorilor.

Și prima intervenție – din partea domnului Deliu.

Vă rugăm frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Fracțiunea Partidului Liberal Democrat va susține ratificarea acestui Acord, dar am câteva întrebări pentru clarificare.

În proiectul pe care-l propuneți articolul 1 se referă la semnarea acestui Acord și de ce sînt două date: 19 iunie 2018 și 2 iulie 2018?

La ce se referă ele?

Domnul Roman Cazan:

Deci părțile tratatului au semnat la diferite etape acest document. Este o procedură conform rigorilor internaționale și nu este nimic care nu s-ar încadra în proceduri.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare.

Domnul Tudor Deliu:

Eu nu aceasta am avut în vedere. Poate e nevoie după „și” ... pus „și, respectiv, la 2 iulie”, fiindcă dacă se află... se referă la ambele părți.

Ce părere aveți? Fiindcă eu am înțeles că o parte a semnat la 19 iulie, alta la 2 iulie, dar aici reiese la 19 iulie și 2 iulie – „și, respectiv”, deci că partea cealaltă.

Și următoarea întrebare. Guvernul și alte instituții ale statului vor întreprinde măsuri. La care alte instituții ale statului vă referiți?

Domnul Roman Cazan:

De la ce punct, domnule deputat?

Domnul Tudor Deliu:

Articolul 2 „Guvernul și alte instituții ale statului vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului menționat”.

Acordul a fost semnat între Guvernul Republicii Moldova și, respectiv, Suedia. Care sînt cele alte instituții ale statului?

Deci din proiectul de lege, domnule Cazan, articolul 2.

Domnul Roman Cazan:

Pur și simplu, sînt două proiecte și să fiu sigur că e acesta pe anii '18–'20.

Următorul proiect tot e legat cu Suedia și ține de...

Formulările sînt făcute în acest sens, deoarece în cadrul cooperării sigur că Guvernul este instituția principală, dar noi, în mod general, cooperăm cu partea suedeză prin Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională și sînt... implementarea acestor proiecte se face de către autorități în colaborare cu această instituție.

De aceea și este asemenea formulare în articolul 2.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Nu mai sînt alte întrebări.

Vă mulțumesc mult, domnule Cazan.

Și am să vă rog dacă aveți materialele la dumneavoastră, să prezentați și cel de-al doilea Acord.

Domnul Roman Cazan:

Da. Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte...

Domnul Andrian Candu:

Este vorba... Numai cer scuze. Pentru stenogramă. Vorbim de **proiectul nr. 329 din 4 octombrie 2018, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia privind termenele și condițiile generale ale cooperării pentru dezvoltare**, subiectul nr. 14 de pe ordinea de zi.

Vă rugăm frumos, domnule Cazan.

Domnul Roman Cazan:

Da. Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Deci se propune atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia privind termenele și condițiile cooperării pentru dezvoltare.

Deci scopul acestui Acord este crearea cadrului juridic privind cooperarea pentru dezvoltare dintre părți.

Acesta este un Acord-cadru, Acord-umbrelă care stabilește condițiile generale în care aceste două țări vor coopera și în mod practic conține reglementări ce țin de scutirile de anumite impozități. Spre exemplu, toate bunurile oferite sau finanțate Republicii Moldova din finanțările acestea nerambursabile nu se vor impune nici unor feluri de taxe vamale, taxe pentru TVA sau alte taxe de acest gen.

Totodată, prevederile Acordului presupun acordarea facilităților și garantarea eliberărilor în regim destul de facil și operativ a tuturor permiselor și licențelor pentru personalul care vor fi implicate în implementarea acestor acorduri.

Și totodată, în baza acestui Acord, vor fi semnate deja acorduri specifice pentru fiecare domenii și dacă în aceste acorduri se va face trimitere la acest Acord-cadru, atunci vor fi aplicate prevederile acestuia.

Vă mulțumesc pentru atenție și rog suportul dumneavoastră în aprobarea acestui proiect.

Domnul Andrian Candu:

Nu sînt întrebări în adresa autorilor la acest subiect.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Cazan.

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Roman Cazan:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă dorim succese și o zi bună în continuare.

Domnul Roman Cazan:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

O invităm la tribuna principală pe doamna Ivanov, președintele Comisiei politice externe și integrare europeană, să ne prezinte raportul la proiectul nr. 328 din 4 octombrie 2018 și ulterior, bineînțeles, la celălalt proiect, dar începem cu nr. 328.

Poftiți.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană, în conformitate cu funcțiile și atribuțiile sale și în temeiul articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat prezentul proiect de lege și comunică următoarele.

Acordul dintre Republica Moldova și Suedia cu privire la cooperarea pentru dezvoltare, conform prevederilor articolului 11 alineatul (1) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, se încadrează în categoria tratatelor internaționale supuse examinării și ratificării de către Parlament.

Prezentul Acord a fost semnat la Chișinău la 19 iunie 2019 de către partea moldovenească, prin persoana Prim-ministrului Republicii Moldova și la data de 2 iunie 2018 de către partea suedeză, prin persoana Ambasadorului Extraordinar și Plenipotențiar al Suediei.

Acordul menționat reprezintă un tratat bilateral interstatal dintre Republica Moldova și Suedia, reprezentată de către Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, încheiat în scopul de a contribui prin intermediul diferitor programe și proiecte la dezvoltarea unei economii de piață competitivă, consolidarea democrației, protecția dreptului omului și protecția mediului înconjurător.

Prezentul Acord urmează să intre în vigoare la data schimbului instrumentelor de ratificare dintre părți și va rămâne în vigoare pînă la 31 decembrie 2020.

Comisiile permanente s-au expus asupra proiectului și expun pentru a fi... s-au expus pentru a fi ratificat.

Cu referire la proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia privind termenele și condițiile generale ale cooperării pentru dezvoltare, menționez faptul că prezentul Acord are drept scop crearea unui nou cadru juridic privind cooperarea pentru dezvoltare dintre părți, schimbînd astfel termenele și condițiile generale în acest sens.

Conform prevederilor articolului 2 al prezentului Acord, resursele financiare s-au... contribuite de către partea suedeză vor fi folosite în mod exclusiv pentru îndeplinirea scopurilor stabilite în acordurile specifice pentru cooperare și pentru dezvoltare încheiate între părți, iar Republica Moldova trebuie să ofere Suediei orice informație cu privire la utilizarea resurselor acordate de către aceasta.

Prezentul Acord va intra în vigoare la data schimbului de ratificare și va rămâne în vigoare pînă la denunțarea acestuia prin canalele diplomatice.

Prevederile Acordului nu contravin politicii externe promovate de Republica Moldova și nu afectează drepturile și obligațiunile asumate în conformitate cu alte instrumente internaționale la care statul nostru este parte.

La fel, comisiile permanente s-au expus deci pentru ratificarea Acordului prezentat.

În contextul celor expuse, Comisia politică externă și integrare europeană propune Parlamentului a adopta proiectul sub nr. 328, proiectul de Lege cu privire la ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia cu privire la cooperarea pentru dezvoltare în prima și a doua lectură, precum și următorul proiect sub nr. 329, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia privind termenele și condițiile generale ale cooperării pentru dezvoltare.

Vă mulțumesc foarte mult.

În prima și a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Ați prezentat și cel de-al doilea proiect, cer scuze?

Este vorba despre... pentru stenogramă, proiectul nr. 329 din 4 octombrie 2018, pe care le vom supune pe ambele la vot.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Încheiem dezbaterile la proiectul nr. 328 din 4 octombrie 2018 și proiectul nr. 329 din 4 octombrie 2018.

Și trecem la procedura de vot.

Rog frumos deputații să-și ia locul.

Numărătorii să fie gata, fiindcă va fi vot și pentru lectura a doua.

Se supune votului pentru a aproba în primă lectură proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia cu privire la cooperarea pentru dezvoltare, proiectul nr. 328 din 4 octombrie 2018, subiectul nr. 13 de pe ordinea de zi.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Cine este pentru aprobarea acestuia în cea de-a doua lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 17.

Domnul Andrian Candu:

Cu 80 de voturi, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia cu privire la cooperarea pentru dezvoltare, cu numărul de înregistrare 328 din 4 octombrie... 2018, proiectul a fost votat și adoptat în cea de-a doua lectură.

Se supune votului pentru a aproba în primă lectură proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia privind termenele și condițiile generale ale cooperării pentru dezvoltare, proiectul cu numărul de înregistrare 329 din 4 octombrie 2018.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Cine este pentru cea de-a doua lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 38.

Sectorul nr. 3 – 17.

Domnul Andrian Candu:

Și iarăși, cu 80 de voturi, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Suedia privind termenele și condițiile generale ale cooperării pentru dezvoltare, proiectul cu numărul de înregistrare 329 din 4 octombrie 2018, a fost votat și în lectura a doua.

Dragi colegi,

Vă propun pentru examinare și dezbatere subiectul nr. 7 de pe ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 347 din 16 octombrie 2018.**

Prezintă proiectul domnul Eșanu, secretar de stat al Ministerului Justiției.

Vă invităm la tribuna principală.

Domnul Nicolae Eșanu – secretar de stat al Ministerului Justiției:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Proiectul de lege supus atenției dumneavoastră vine să aducă articolul 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 4 din Codul jurisdicției constituționale în concordanță cu Hotărîrea Curții Constituționale nr. 17 din 4 iunie 2018 în partea ce ține de actele legislative care pot fi supuse controlului constituționalității.

În hotărîrea sa, Curtea a statuat că dispozițiile menționate, prin care era stipulat că pot fi supuse controlului constituționalității doar actele adoptate după intrarea în vigoare a Constituției, este neconstituțional în măsura în care în „Dispozițiile finale și tranzitorii” ale Constituției înseși este prevăzut în mod expres că actele adoptate anterior rămân în vigoare în măsura în care nu sînt contrare Constituției, iar Curtea Constituțională

fiind unicul organ care poate emite opinii cu privire la faptul dacă legea este sau nu în conformitate cu Constituția.

Rugăm susținerea proiectului.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Eșanu.

Întrebări în adresa autorilor.

Prima intervenție – din partea domnului Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule Eșanu,

Spuneți, vă rog, hotărârile Curții Constituționale sînt obligatorii pentru Parlament de a fi îndeplinite toate sau selectiv? (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Nicolae Eșanu:

Este o întrebare retorică.

Domnul Valerian Bejan:

Păi, nu-i retorică, e destul de ...

Domnul Nicolae Eșanu:

... nu, este...

Domnul Valerian Bejan:

Dumneavoastră nu puteți răspunde la așa întrebare?

Domnul Nicolae Eșanu:

Nu, eu sigur că pot răspunde, dar...

Domnul Valerian Bejan:

Păi, răspundeți.

Domnul Nicolae Eșanu:

... nu cred că pentru cineva este vreo surpriză că hotărârile Curții Constituționale trebuie executate, cum nu este o surpriză că chiar și acei care adresează asemenea întrebări, cînd nu le convine, nu execută hotărârile Curții Constituționale. (*Rîsete în sală.*) (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Bejan,

Asta este.

Vă rog eu frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Valerian Bejan:

Da. Ar fi bine ca să concretizați pe cine ați avut în vedere.

Și atunci ce facem cu Hotărîrea Curții Constituționale referitor la articolul 13 din Constituție?

Domnul Nicolae Eșanu:

Eu nu m-am referit la nimeni concret, m-am referit la fenomen.

Orice hotărîre a Curții Constituționale trebuie să fie executată.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu sînt... Sînt întrebări încă, cer scuze.

Domnule Țurcan,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Țurcan:

În acest context... discuțiilor ce ține de hotărîrile Curții Constituționale, la mine o apărut o întrebare.

Spuneți, vă rog, hotărîrea Curții Constituționale care n-a considerat, prin această decizie, că prevederile Legii cu privire la funcționarea limbilor sînt neconstituționale, dar, pur și simplu, a atras atenția Parlamentului că această lege este într-o oarecare măsură învechită, oare înseamnă că Legea cu privire la funcționarea limbilor deja nu există?

Domnul Nicolae Eșanu:

Curtea Constituțională nu are atribuții să se pronunțe asupra faptului dacă există sau nu legile, sînt sau nu căzute în desuetudine. Curtea Constituțională poate să se pronunțe doar asupra faptului dacă legea este constituțională sau neconstituțională.

Și, din cîte cunosc, legea... Curtea Constituțională nu și-a depășit atribuțiile chiar și în acest caz.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Țurcan,

Dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da. Vă mulțumesc foarte mult.

Doar ca o precizare. Asta pentru toți cei care au considerat că legea deja nu există și nu pot fi introduse careva propuneri cu privire la modificarea unor sau altor prevederi ale Legii cu privire la funcționarea limbilor.

Mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Vă readuc aminte că acum dezbatem și examinăm proiectul nr. 347 din 16 octombrie 2018 și întrebări se pun pe marginea acestuia.

Domnule președinte Voronin,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, eu vreau de la dumneavoastră să aud o precizare. Dumneavoastră... ați greșit sau conștient ați subliniat că hotărârile Curții Constituționale trebuie executate?

Dar Constituția, în genere, trebuie executată sau numai hotărârile?

Domnul Nicolae Eșanu:

Hotărârile Curții Constituționale sînt obligatorii pentru toți, doar în măsura în care Constituția abilitază Curtea Constituțională cu dreptul de a se pronunța în ce parte actele supuse controlului constituționalității sînt sau nu conforme Constituției și, respectiv, tuturor autorităților le revine obligația de a aduce actele normative în concordanță cu Constituția în măsura în care Curtea Constituțională a constatat că acestea nu sînt conforme Constituției.

În ce privește Constituția, sigur, însăși autoritatea Curții Constituționale se bazează pe supremația Constituției și Curtea Constituțională, deși are dreptul să interpreteze Constituția, este obligată, la rîndul ei, să respecte Constituția.

Deci Constituția este obligatorie pentru toți: Curtea Constituțională, Parlament, Guvern, oricare persoană și autoritate.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Vreau să vă atrag atenția că sîntem la sesiunea... runda de întrebări-răspunsuri pe marginea proiectului de Lege nr. 347 din 16 octombrie 2018.

Vreau, la fel, să vă aduc aminte, dacă nu cunoașteți, că domnul Nicolae Eșanu, un foarte bun profesionist în domeniul dreptului și cu o

reputație deosebită, și ca profesor universitar, stă în fața noastră să răspundă pe marginea acestui proiect de lege, și nu să vină cu aprecieri politice sau să intre în dezbateri politice cu voi, dragi colegi.

Domnule președinte Voronin,

Dacă aveți întrebări pe marginea proiectului de lege, vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Nu, precizare, reieșind din declarația dumnealui.

Dar dumneavoastră, domnule Candu, n-aveți grijă că... sau aveți grijă, dimpotrivă, invers că dumneavoastră contribuiți conștient la încălcarea Constituției și de aceea vă temeți de aceste întrebări. Da? Așa reiese?

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze. Poftim, continuați.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, eu continuu. Înseamnă că dumneavoastră, domnule Eșanu, conștient, subliniați că tot ce hotărâsc 5 membri ai Curții Constituționale pînă astăzi reiese din Constituție și este constituțional? Iată asta eu am vrut să întreb eu, domnule Candu.

Domnul Nicolae Eșanu:

Da, este adevărat. Curtea Constituțională este unica autoritate care are dreptul, după cum Parlamentul este unica autoritate legislativă și toți trebuie să respecte ceea ce a decis Parlamentul, inclusiv legile care, eventual, contravin Constituției, dar există prezumția de constituționalitate și... controlului doar conform mecanismelor legale.

Repet, încă o dată, autoritatea Curții Constituționale reiese din Constituție și Curtea Constituțională este unica autoritate în stat care a fost abilitată cu dreptul de a interpreta Constituția. Opinia Curții Constituționale exprimată într-o hotărîre este un act obligatoriu pentru toți. Restul, oricare alte persoane sau autorități sînt în drept să emită opinii cu privire la modul în care ei consideră că ar trebui să fie interpretată Constituția, dar doar opinii și doar în măsura în care nu s-a pronunțat Curtea Constituțională. După aceasta, persoanele private pot contesta hotărîrile Curții Constituționale. Autoritățile statului sînt obligate să respecte hotărîrile Curții Constituționale și nu le pot pune în discuții.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Eșanu,

Vă mulțumim frumos pentru încă o lecție.

Numai puțin, vă rugăm frumos, rămîneți. Dumneavoastră ați continuat să dați foarte bune lecții. Continuați.

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Eșanu,

Încerc să vă adresez o întrebare așa cum a rugat domnul Președinte Candu, care ține de obiectul acestui proiect de lege.

Dacă am înțeles corect, scopul acestui proiect de lege este să oferim posibilitatea de a verifica constituționalitatea actelor normative și legilor adoptate pînă la adoptarea Constituției.

Și atunci întrebarea mea este următoarea: aveți informații cîte acte normative, cîte legi adoptate pînă la adoptarea Constituției mai sînt astăzi în vigoare? Adică cîte acte normative vor putea fi sau vor cădea sub incidența acestui proiect de lege pe care îl votăm astăzi? Doar dacă aveți această informație.

Domnul Nicolae Eșanu:

Cu părere de rău, nu dețin o cifră. Cu certitudine, sînt foarte puține. Dar indiferent de faptul dacă sînt multe sau puține, principiile trebuie respectate întotdeauna. Chiar dacă este o singură lege, noi oricum sîntem obligați să asigurăm un mecanism de control al constituționalității acesteia.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Bolea, vă rugăm frumos.

Domnul Vasile Bolea:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Eșanu,

În principiu, v-am adresat această întrebare și în cadrul dezbaterilor proiectului dat în cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități, dar totuși am să o repet și vreau un răspuns mult mai clar.

Acest proiect de lege derivă din hotărîrea Curții Constituționale prin care Curtea, examinînd o sesizare și dorind să ajungă la un efect prin care această sesizare să fie rezolvată o problemă, în cazul de față să fie declarată caducă Legea cu privire la funcționarea limbilor, avînd în fața sa un impediment (două alineate din Codul jurisdicției constituționale), Curtea Constituțională le declară neconstituționale, astfel, lărgindu-și competențele, care... aceste competențe erau clar prevăzute de lege, adoptate aici în Parlament și Curtea Constituțională, pur și simplu, a

hotărît „dar de ce nouă ne trebuie Parlamentul acesta să ne stabilească el nouă competențele, declarăm acele impedimente din Codul jurisdicției constituționale neconstituționale și mergem mai departe”. Cum credeți... și prin proiectul respectiv noi legiferăm, de fapt, ceea ce a adoptat Curtea Constituțională. Mergem din urma ei, știți cum se spune în limba rusă, «паровозом».

Este normal, iată domnul Președinte a spus că sînteți teoretician, profesor, este normal cînd Curtea Constituțională singură își stabilește competențele, atunci cînd nu are aceste competențe, declară ceva neconstituțional sau interpretează unele lucruri și ele apar aceste competențe așa din senin, pentru ca Curtea Constituțională să rezolve o problemă sau alta în favoarea...?

Domnul Nicolae Eșanu:

Mulțumim.

Nu se referă la proiect nemijlocit, dar avînd în vedere că avem tradiția de a discuta și alte subiecte...

Întrebarea dumneavoastră, de fapt, conține mai multe întrebări dintre care două sînt principale. Unu – poate oare o lege să limiteze Curtea Constituțională în dreptul de a examina un anumit act? Și răspunsul este că poate, doar în măsura în care acea lege este conformă Constituției. Pentru că competența Curții Constituționale este stabilită în Constituție, dacă eu din memorie nu greșesc acum numărul, e articolul 135.

Deci în măsura în care există un text de lege care limitează competența Curții Constituționale în comparație cu competența stabilită în Constituție, această normă, în conformitate cu articolul 4 din Constituție, nu are valoare juridică, pentru că nici o lege care contravine Constituției nu produce efecte juridice. Și din această perspectivă este corect ca în măsura în care apare o contradicție dintre Constituție și o lege, Curtea Constituțională să aplice Constituția și, respectiv, să determine că este competentă în conformitate cu articolul din Constituție.

A doua întrebare care s-a ridicat în foarte multe comisii, problema e că instanța își determină singură competența. Acesta este un principiu aplicabil tuturor instanțelor. Și pentru a nu face prea multă teorie, vă sugerez să citiți hotărârile Curții Constituționale.

Ascultați, vă rog, pînă la urmă răspunsul. Deci o instanță examinează cadrul în limitele căruia funcționează și determină singură competența în limita acestui cadru. Deci Curtea Constituțională, în limita Constituției, își determină propria competență. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în limita Convenției, își determină propria competență. Nimeni nu poate...

Și să nu vi se pară că-s materii doar superioare, și instanțele de jurisdicție generală, la fel, în limita cadrului în care activează: Constituția și codurile de procedură și alte legi, ea este suverană în a-și determina

competența și ea, fie se declară competentă, chiar dacă nu-i și atunci instanța superioară spune: „Ai greșit la interpretarea legii” sau, invers, se declară incompetentă, atunci când ea este competentă conform legii și iarăși o instanță superioară controlează decizia ei.

Deci instanțele după definiție singure își determină competența. Altfel nu-i posibil. Problema o să apară. Există posibilitatea de a cenzura această decizie a instanțelor. Și aici mecanismele sînt diferite. În cadrul jurisdicției de drept comun, e posibil după gradele diferite de jurisdicție să fie control, dar și aici e limitat pînă la Curtea Supremă de Justiție. Deci în măsura în care Curtea Supremă a emis o hotărîre că instanțele, fie sînt competente, fie nu sînt competente, nu le mai poți supune controlului constituționalității.

La Curtea Constituțională, după definiție, nu poate exista un alt organ care să determine și de aceea este soluția unică posibilă în orice sistem de drept, că Curtea Constituțională singură să își determine. Numai că aici să vin cu o preîntîmpinare: asta nu înseamnă că Curtea Constituțională spune: „Fac ce vreau”, Curtea Constituțională acționează în limitele Constituției. (*Voce din sală.*) Asta e o problemă de apreciere.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule Bolea,

Bineînțeles, aveți dreptul la a doua întrebare sau la precizare.

Vă rog frumos, dar încercați, totuși, pe marginea proiectului de lege, vă rog, poftiți.

Domnul Vasile Bolea:

Totul este pe marginea proiectului, domnule Președinte.

De fapt, din ceea ce face Curtea Constituțională așa și reiese, că ei fac ceea ce vor. Totuși, o limită trebuie să existe. Această limită este impusă de lege, nu de altceva. Textul constituțional este mai departe desfășurat prin Codul jurisdicției constituționale și acolo, de fapt, sînt acele limite în baza cărora trebuie Curtea Constituțională să examineze diferite sesizări.

Dar în cazul acesta au mai fost alte cazuri când erau unele prevederi din Codul jurisdicției constituționale impediment în fața Curții ca ei puțin să iasă în afara acelor limite care sînt impuse, le declarau dintîi neconstituționale, cu toate că petenții care au venit în fața Curții nu au solicitat acest lucru, Curtea din oficiu asta le făcea și în cazul respectiv asemenea ...

Domnul Nicolae Eșanu:

Codul prevede.

Domnul Vasile Bolea:

... și mai departe executau ceea ce trebuiau să execute. Dar aici mai apare încă și altă întrebare, iată cu referire la această problemă că Curtea nu poate sau nu putea, da, deja în cazul respectiv să examineze constituționalitatea unor legi care au fost adoptate pînă la adoptarea Constituției. Sînt doar și alte hotărîri ale Curții Constituționale unde era indicat lucrul dat, ce facem cu aceste hotărîri? Iată, astăzi, la moment avem o hotărîre prin care Curtea a spus că noi putem examina legile care au intrat în vigoare pînă la adoptarea Constituției, dar sînt alte hotărîri ale Curții Constituționale care spune diametral opus, un lucru diametral opus, și în cazul respectiv ce facem? Doar orice hotărîre a Curții Constituționale este, cum spuneți și dumneavoastră, obligatorie.

Domnul Nicolae Eșanu:

Da, este adevărat, dar dumneavoastră vorbiți despre fenomene diferite.

Domnul Vasile Bolea:

Păi, nu-s fenomene diferite, domnule Eșanu.

Domnul Nicolae Eșanu:

Caracterul obligatoriu al fiecărei hotărîri judecătorești și un principiu...

Domnul Vasile Bolea:

Noi vorbim despre faptul că Curtea Constituțională...

Domnul Nicolae Eșanu:

... care dumneavoastră văd că-l subliniați. *(Nu vorbește la microfon domnul Bolea.)* Nu, nu este ... Dacă îmi permiteți să răspund.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Bolea,

Ați pus întrebarea, lăsați, vă rog frumos, să răspundă.

Domnul Nicolae Eșanu:

Dacă îmi permiteți să răspund. Dumneavoastră vorbiți despre aceea că practica trebuie să fie uniformă, este un principiu – adevărat, și pentru Curtea Constituțională, numai că dumneavoastră omiteți un element foarte important care se numește schimbarea practicii judiciare. Este un fenomen arhicunoscut... Nu este adevărat.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Bolea,

Vă rugăm frumos.

Domnul Nicolae Eșanu:

Păi, schimbarea legislației și schimbarea practicii judiciare sînt două fenomene fundamental diferite. Deci este absolut normal și aici vă fac referință iarăși, că o să trebuiască să intrăm în foarte multe discuții, la practica Curții Europene, care a analizat practica țărilor și în care a recunoscut foarte clar că, da, este posibil ca practica judiciară să fie schimbată, numai că lucrul acesta nu trebuie să se întîmple arbitrar și sînt multe alte condiții.

Deci absolut nimic neobișnuit în aceea că practica instanțelor judecătorești, în general, a Curții Constituționale, în particular, și chiar a Curții Europene, dacă vreți acum pot să vă dau și exemple care au schimbat fundamental practica Curții Europene, se schimbă, doar că se schimbă pornind de la circumstanțe obiective și cu argumente care nu duc la aceea că lumea pierde încrederea în judecată, în justiție în general.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Următorul – domnul Diacov.

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, domnule ministru,

Eu mă bucur că n-am devenit și eu jurist, fiindcă e foarte interesantă profesia dată, nimic nu înțelegi cîteodată.

Spuneți, vă rog, comentariile și interpretările Curții Constituționale devin norme de drept, da sau nu?

Domnul Nicolae Eșanu:

Din punct de vedere al... norme de drept în sens propriu – nu, dar este o ... Adevărat ați menționat că ...

Domnul Dumitru Diacov:

Noi avem cazuri concrete cînd Curtea Constituțională și-a spus ... ea nu comentează numai legile organice sau ordinare ș.a.m.d., noi avem situații cînd Curtea Constituțională schimbă Constituția. Și Curtea Constituțională a spus într-un fel, Parlamentul n-a modificat Constituția. Interpretările Curții Constituționale devin norme de drept? Eu vă întreb. Sau pînă Parlamentul nu se implică și nu schimbă, nu poate să fie norme de drept? Iată eu vă întreb, în cazul limbii vorbite în Republica Moldova, care limbă e limba de stat în Republica Moldova din punctul dumneavoastră de vedere? Avînd în vedere ce-i scris în Constituție și ce-a spus Curtea Constituțională.

Domnul Nicolae Eșanu:

Deci cu privire la normele de drept. Este o discuție teoretică și ea nu este relevantă pentru acest caz. Hotărârile Curții Constituționale sînt obligatorii, normele sau ceea ce a decis Curtea produce efecte juridice prin însăși hotărîrea Curții Constituționale, ea nu poate stabili norme. Din această perspectivă răspunsul formal este că ea nu creează norme de drept, dar ea influențează la normele de drept. Pentru că actele declarate neconstituționale nu produc efecte juridice după hotărîrea Curții Constituționale.

În privința limbii eu vreau să vă spun un lucru, cu părere de rău, juriștii din Republica Moldova s-au lăsat atrași în discuții politice. Din punct de vedere juridic, noțiunile și termenii folosiți nu sînt relevanți. Din punct de vedere juridic, pe noi ne interesează normele de conduită. Deci noi trebuie să pornim de la termenii folosiți, asta este o regulă pe care studenții încearcă s-o învețe de la primul an cînd vin la facultate și n-o mai învață nici după ce au profesat foarte mulți ani, pornim de la termenii folosiți, dar determinăm voința legiuitorului. Și aceasta este important, nu cuvintele care sînt folosite.

Mulțumim. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Ce frumos răspuns mai putea fi din partea unui jurist bun? Vedeți? Eu zic să depășim acest subiect și să trecem la discuțiile pe marginea proiectului de lege ca atare.

Domnule Casian,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Ion Casian:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu la subiect, la acest proiect de lege. Vreau să salut acest proiect de lege care vine să completeze acel vacuum care era în legislație și practica justiției constituționale, cînd o lege învechită, o lege care a fost adoptată pînă la adoptarea Constituției, deci nu putea fi examinată. Și această propunere care vine în urma sesizării Curții Constituționale de către Frațiunea Partidului Liberal vine să completeze acest vacuum care a existat. Și vreau să menționez că Frațiunea Partidului Liberal va susține acest proiect de lege.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Eșanu.

Și în continuare, o invităm la tribuna principală pe doamna Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte raportul comisiei.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat proiectul de Lege nr. 347 din 16 octombrie 2018 care vizează modificarea unor acte legislative.

Așa cum a menționat și domnul autor, reprezentant al autorului, proiectul de lege are drept scop modificarea Legii cu privire la Curtea Constituțională și a Codului jurisdicției constituționale în sensul executării Hotărîrii Curții Constituționale nr. 17 din 4 iunie 2018, prin care a fost extinsă prerogativa Curții de a efectua controlul constituționalității și asupra legilor adoptate înainte de 24 august 1994, odată cu adoptarea Constituției.

Vreau să atrag atenția că în acea decizie Curtea a menționat că „atît timp cît un text legislativ adoptat înainte de intrarea în vigoare a Constituției nu este abrogat potrivit articolului II din „Dispozițiile finale și tranzitorii” ale Constituției, Curtea Constituțională își poate exercita controlul de neconstituționalitate cu privire la acesta.” Am închis citatul.

În rezultatul examinării, comisia, cu votul majorității membrilor, a decis să propună examinarea și adoptarea de către Parlament a proiectului de Lege nr. 347 din 16 octombrie 2018 în prima și a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

Vă rugăm frumos să treacă toți deputații la locul său, deoarece încheiem dezbaterile la proiectul nr. 347 din 16 octombrie 2018. Încheiem dezbaterile la **proiectul nr. 347 din 16 octombrie 2018 și trecem la procedura de vot.**

Cine este pentru a aproba proiectul de lege în primă lectură, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în prima lectură.

Vom reveni la lectura a doua.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, se propune, dragi colegi, pentru dezbatere subiectul nr. 8 de pe ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru completarea Legii cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”, proiectul nr. 351 din 19 octombrie 2018.**

Prezintă proiectul de lege domnul Sergiu Sîrbu.

Vă rugăm frumos.

Vă invităm la tribuna principală.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Rugăm susținerea prezentului proiect de lege.

Autorul nemijlocit al proiectului este Comisia Electorală Centrală, în calitate de organ specializat în domeniul electoral.

Prin proiectul de lege menționat se urmărește acordarea posibilității Comisiei Electorale Centrale în calitate de deținător al sistemului de a reglementa procedura de acces și utilizare a Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”, în scopul implementării depline a acestuia, iar în calitate de operator de a înregistra componentele sistemului la Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

În același timp, organizarea corespunzătoare a alegerilor parlamentare ordinare din anul 2019 necesită alinierea componentelor Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” la sistemul electoral mixt (proporțional și majoritar) într-o circumscripție națională unde se aleg 50 de deputați și, respectiv, 51 de deputați în circumscripții uninominale, care, după adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 154 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a înlocuit precedentul sistem electoral proporțional.

Proiectul conține propuneri de modificare a articolului 2 din Legea nr. 101 cu privire la Concepția Sistemului și punctul 4 din Concepție.

Prin completarea articolului 2 Comisiei Electorale Centrale, în calitate de deținător al sistemului, i se va acorda posibilitatea de a reglementa procedura de acces și utilizare a SIAS „Alegeri” în scopul implementării depline a acestuia.

Completarea punctului 4 din concept va oferi Comisiei Electorale Centrale posibilitatea de a înregistra SIAS „Alegeri” la Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Implementarea prevederilor acestui act normativ nu implică cheltuieli financiare și nu implică modificarea actelor legislative, dar este necesar pentru ajustarea corespunzătoare a SIAS „Alegeri” la ultimele modificări în legislația electorală.

Pentru... dacă vor fi și anumite întrebări, detalii tehnice, este prezentă și doamna Președinte al Comisiei Electorale Centrale.

Rog susținerea acestui proiect de lege ordinară.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, întrebări în adresa autorilor. Da, le fel, bineînțeles, este și doamna președinte al Comisiei Electorale Centrale aici, pe care o salutăm și îi urăm un bun venit.

Bine ați revenit în plen.

Și o primă intervenție – din partea domnului Carp.

Vă rugăm frumos.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Sîrbu,

Uitați-vă, în articolul 2, dacă să facem trimitere ad litteram, scrie: „Va elabora și va implementa Sistemul informațional ș.a.m.d. automatizat”. Dumneavoastră propuneți de a... „va elabora” se completează cu liniuța „reglementa”.

Deci, totodată, elaborarea și implementarea, care este logica noțiunii și de reglementare dacă este elaborare și cel care elaborează implementează propriu-zis acest registru sau Sistemul informațional ș.a.m.d.?

Care a fost logica de reglementare?

Domnul Serghei Sîrbu:

Necesitatea acestor precizări terminologice ține și de respectarea prevederilor legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal ce ține de modulele care urmează a fi înregistrate.

Poate doamna președinte să ne ajute aici mai în detaliu.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Carp,

Aveți altceva de precizat?

Voce din sală:

Doamna președinte.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă președinte,

Vă rog frumos.

Tehnicienii,

Vă rugăm frumos, porniți microfonul.

Poftiți.

Doamna Alina Russu – *președintele Comisiei Electorale Centrale:*

Bună ziua.

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Diferența dintre terminologia de „a elabora” și „a reglementa” Sistemul informațional vizează în implementarea acestuia, pentru că, inițial, atunci când se discută vizavi de implementarea unui sistem informațional, se elaborează caietul de sarcini care este nu altceva decât elaborarea softului, după care acest soft se pilotează și atunci când se implementează, deja este necesar de a avea reglementări juridice pe partea aplicării acestui soft. Iată de aici și derivă diferența între elaborare și reglementare.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Carp,

Vă rugăm frumos, precizare.

Domnul Lilian Carp:

Deci consider că dumneavoastră aveți regulamente interne, care stau la baza reglementării. Eu nu văd necesitatea, fiindcă în legea din câte... de câte face trimitere deci sînteți în drept de elaborare ș.a.m.d. a regulamentelor propriu-zis cum au loc aceste reglementări. Pentru ce ați introdus acest lucru? El este, practic, în plus. Eu nu-i văd logica lui aici.

Asta-i din ceea ce am vrut să atrag atenția.

Mersi mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Nu mai sînt alte întrebări în adresa autorilor și nici a comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, o invităm pe doamna Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia a examinat proiectul în cauză privind completarea Legii cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” nr. 101/2008 și comunică următoarele.

Proiectul, așa cum s-a menționat, are drept scop acordarea competenței de reglementare a procedurii de acces și utilizarea Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” Comisiei Electorale Centrale în scopul implementării depline a acestuia.

Reglementările din proiectul de lege nu implică modificarea altor acte normative în vigoare.

În rezultatul examinării, comisia, cu votul majorității, a decis să propună examinarea și adoptarea de către Parlament a proiectului de Lege nr. 351 din 19 octombrie 2018.

Modalitatea de vot este diferită, pentru că este o lege ordinară, domnule Președinte, și aici am vrut să menționez deja. Propunerea comisiei este adoptarea... examinarea și adoptarea proiectului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Deci pentru stenogramă și pentru colegi, să facem precizare că este vorba despre proiect de lege ordinară și, respectiv, va fi cel mai probabil o lectură.

Domnule Bolea,

Vă rugăm frumos.

Aveți întrebări? (*Rumoare în sală.*)

Asta era precizarea.

Vă mulțumim foarte mult.

S-a făcut precizarea, putem trece la procedura de vot.

Vă mulțumim foarte mult.

Încheiem dezbaterile la proiectul nr. 351 din 19 octombrie 2018.

Și vă atrag atenția, înainte de vot, dragi colegi, că acest proiect de lege este o lege ordinară.

Și supun votului adoptarea proiectului de Lege cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” nr. 351 din 19 octombrie 2018.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea legii, astfel ea fiind adoptată.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, următorul subiect de pe ordinea de zi, subiectul nr. 9.

Vă propun, dragi colegi, examinarea și dezbaterea **proiectului Legii vânătorii și fondului cinegetic, proiectul cu număr de înregistrare 57 din 28 februarie 2018.**

Prezintă proiectul domnul Gorilă.

Da, cer scuze.

Poftiți.

Domnul Anatolie Gorilă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Cu voia dumneavoastră, n-o să dau citire notei informative, că acest proiect de lege deja a fost discutat în cadrul comisiilor de... Chiar avînd în vedere că este înregistrat pe data de 28 februarie anul curent, acest proiect de lege deja de 2 ani se discută în Parlament, de două-trei ori a trecut avizul în comisiile parlamentare.

După primul aviz al Guvernului, unde au fost indicate unele probleme în acest proiect de lege, în cadrul comisiei de profil, a fost primită decizia de a forma un grup de lucru și de a petrece audieri publice deschise. Sub conducerea domnului Simion Grișciuc, au fost petrecute 9 audieri publice deschise, unde au participat participanții de la vreo 10 instituții atît de stat, cît și neguvernamentale, a fost îmbunătățit acest proiect de lege.

Mai departe, iar în cadrul comisiei de profil, a fost primită o decizie, avînd în vedere unele probleme care au apărut din partea Asociației vânătorilor și Ministerului Agriculturii, „Moldsilva” a fost primită decizia de a forma un grup de lucru în cadrul Ministerului Agriculturii. Au fost petrecute 6 ședințe de lucru. Toate problemele, toate propunerile din cadrul... care au parvenit din partea Ministerului Agriculturii, Ministerului... Agenției „Moldsilva” au fost luate în considerare, acest proiect de lege a fost îmbunătățit. (*Rumoare în sală.*)

Vreau să vă aduc la cunoștința dumneavoastră că acest proiect de lege a fost transmis și la Asociația vânătorilor europeni, unde a primit aviz pozitiv și vicepreședintele Asociației vânătorilor europeni a participat în cadrul comisiei de profil, cînd încă doamna Ivanov conducea... a venit pentru a susține acest proiect de lege.

Sînt gata pentru lectura a doua să aud propunerile dumneavoastră și vă promit că o să iau în considerare toate propunerile care au să parvină din partea dumneavoastră.

Vă mulțumesc.

Și rog susținerea în prima lectură.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Întrebări în adresa autorului.

Prima intervenție – din partea domnului Bejan.

Vă rog frumos.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate autor,

Spuneți, vă rog, iată dumneavoastră vorbiți... proiectul de lege la articolul 13 punctul 1) „Deținătorii de teren cu orice titlu în fondurile de vânătoare sînt obligați să permită exercitarea vînătorii” și mai departe după text.

Spuneți, vă rog, terenurile în proprietate privată unde sînt zeci și sute de hectare, unele din ele sînt îngrădite unde sînt plantații multianuale (cu vii, livezi), sînt obligați proprietarii ca să permită vînatul pe aceste terenuri sau nu?

Mulțumesc.

Domnul Anatolie Gorilă:

Da. Mulțumesc.

Stimate domnule deputat,

Eu am spus că noi cu Ministerul Agriculturii și cu Asociația agricultorilor deja această problemă am discutat-o. În anexă la citirea a doua... în lectura a doua, numaidecît o să fie indicate... propunerile.

Vreau să vă spun că deja este indicat că pe terenurile unde sînt sisteme de irigare, categoric este interzis vînătoarea, numai cu permisiunea stăpînului, unde sînt îngrădite terenurile – numai cu permisiunea stăpînilor. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Domnule Bejan,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Valerian Bejan:

Da, precizare. Sînt multe terenuri cu plantații multianuale (vii, livezi) care nu sînt îngrădite, dar în momentul cînd se împrășc pe aceste terenuri, este și un prejudiciu acestor plantații multianuale. Ce facem cu aceste terenuri?

Domnul Anatolie Gorilă:

Da. Eu am înțeles... da.

Dacă proprietarul spune că nu, înseamnă că nu. Asta-i una.

A doua. Este articolul 16 în acest proiect de lege, unde se prevede formarea unui fond pentru a... dacă ceva prejudicii sînt, pentru a recupera aceste prejudicii. Acest fond este prevăzut în acest proiect de lege.

Dar tot... cum ați spus dumneavoastră, numai cu permisiunea proprietarului.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Dudnic,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Коллега, вы уже сказали о том, что этот проект закона имел широкие дискуссии в публике, и в гражданском обществе, и на разных площадках.

Но тем не менее могли бы вы вкратце, тезисно еще раз сказать, в чем особенность этого нового закона в сравнении со старым, чтобы все охотники и рыболовы понимали, что этот проект закона... этот закон направлен на то, чтобы улучшить условия заинтересованных лиц в этой ситуации.

Domnul Anatolie Gorilă:

Спасибо.

В настоящее время мы руководствуемся законом 1995 года, который устарел. Многие статьи этого закона вступают в противоречие с другими статьями закона, который существует сегодня. (*Rumoare în sală.*)

Данный закон предусматривает порядок организации охоты с нуля... с момента открытия сейфа, когда берешь оружие, и до момента возвращения, когда сейф закрываешь. Все, практически все это описано.

Второе. В данном законе предусмотрено участие государства и контроль со стороны государства, чтобы вовлечь государство именно в этот процесс.

А так, там... все новое практически.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Dudnic,
Mai aveți o întrebare?
Nu.

Domnul Lilian Carp... Următoarea întrebare – din partea domnului deputat Carp.

Domnul Lilian Carp:

Spuneți-mi, domnule deputat, domnule Gorilă, care este avizul Guvernului la acest proiect?

Domnul Anatolie Gorilă:

Îmi cer scuze, n-am auzit.

Domnul Lilian Carp:

Care este avizul Guvernului la acest proiect?

Domnul Anatolie Gorilă:

Da. Două avizuri au fost. După primul aviz al Guvernului care a fost negativ, vă spun direct, eu am retras acest proiect de lege, v-am spus că a fost discutat, au fost petrecute audieri publice... 9 audieri publice, sub conducerea domnului Simion Grișciuc, unde el a fost îmbunătățit.

A fost înregistrat sub alt număr, l-am transmis adăugător la... aviz la Guvern. Cu părere de rău, vreau să vă spun că al doilea aviz... tot a venit negativ. Eu am contestat acest aviz negativ și în partea Președintelui Parlamentului, și în adresa domnului Prim-ministru. Aici s-a primit așa un mic confuz, care acum cu Ministerul Agriculturii a fost hotărât. „Moldsilva” și Ministerul Agriculturii a dat aviz negativ, studiind iar primul proiect de lege. Așa s-a primit, cu părere de rău.

Dar acum toate problemele cu Ministerul Agriculturii, cu „Moldsilva”, cu Agenția Mediului toate sînt hotărîte, pretenții din partea lor nu este.

Pot să vă prezint dumneavoastră și documentul care a fost... cer scuze, și documentul care a fost iscălit cu... (*nu vorbește la microfon*) este un proces-verbal care este iscălit de 11 membri ai acestei comisii... unde se descrie că toate problemele au fost hotărîte și pretenții din partea Ministerului Agriculturii la acest proiect de lege în ziua de astăzi nu sînt.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, poftim, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

... asta-i problema că noi, ceea ce avem în fața noastră, avem doar avizul negativ al Guvernului.

Ceea ce aveți dumneavoastră cu avize pozitive ș.a.m.d., nu a ajuns la noi.

Domnul Anatolie Gorilă:

Eu știu...

Domnul Lilian Carp:

Păi, pînă a discuta, era bine dacă noi aveam și noi aceste avize pozitive să vedem dacă Guvernul are anumite pretenții sau nu asupra acestui proiect.

Domnul Anatolie Gorilă:

Da, domnule deputat, eu îmi cer scuze, el numai decît o să fie transmis, iată, el este la mine, o să fie transmis la toți deputații.

Domnul Lilian Carp:

Mersi mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Domnule Gorilă,

Am și eu o întrebare la dumneavoastră, e una în continuare la ceea ce a întrebat domnul Bejan, pentru că, într-adevăr, și în trecut au existat aceste obiecții din partea deținătorilor de teren.

Dumneavoastră în articolul 13 alineatul (2) faceți referință doar la terenurile care au irigare. Dar ați spus că pentru lectura a doua vor fi făcute precizări suplimentare. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Bine. Mă bucur.

Și totuși, aici în articolul 13 alineatul (2) ultima propoziție sună în felul următor: „Deținătorilor terenurilor private excluși din procesul de vînătoare nu li se restituie prejudiciul cauzat de animale sălbatice”. Adică fraza asta cum s-o înțelegem... cei care dau voie, li se restituie sau?

Și tot aici problema apare, pentru că unii deținători de terenuri, de exemplu, vin niște mistreți acolo, le distrug terenurile. Ei au voie, nu au voie să utilizeze arma împotriva acestor mistreți sau legea aceasta nu prevede asemenea situații?

Domnul Anatolie Gorilă:

Domnule Președinte,

Eu am spus că este format... prin acest proiect de lege, se formează un fond pentru... (*rumoare în sală*) acum eu dau citire, două secunde, eu vă dau citire și vă spun acum.

Asta este articolul 11 „Despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de vînat”.

Dacă este dovedit... se formează o comisie, dacă este dovedit că prejudiciul este adus din partea vînătorilor, din fondul care este format, o să fie tot recuperat numai decît.

Dar desigur că... dacă au venit 10 mistreți sălbatici și au nimicit 10 hectare de păpușoi în timp de noapte, aici de acum...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am înțeles. Lăsăm, totuși, pentru lectura a doua aceste precizări.

Nu mai văd alte întrebări.

Vă mulțumesc, domnule Gorilă.

Domnul Anatolie Gorilă:

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Și îl invit aici la tribuna centrală, din partea comisiei, pe domnul Radu Mudreac sau domnul Grișciuc, da, îmi cer scuze.

Domnule Grișciuc,

Poftim, prezentați raportul Comisiei mediu și dezvoltare regională.

Domnul Simion Grișciuc:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Am plăcuta ocazie să vin în fața dumneavoastră cu raportul comisiei, care mi-a oferit cu drag domnul Radu Mudreac, cu raportul Comisiei mediu și dezvoltare regională asupra proiectului de Lege a vânătorii și fondului cinegetic nr. 57 din 28.02.2018.

Comisia mediu și dezvoltare regională a examinat suplimentar proiectul Legii vânătorii și fondului cinegetic, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul Anatolie Gorilă, și expune următoarele considerente.

În viziunea autorului, adoptarea prezentului proiect va permite soluționarea mai multor sarcini de ordin juridic, economic și social, va crea o bază legislativă corectă de administrare a gospodăriei cinegetice în corespundere cu convențiile internaționale de protecție și ocrotire a faunei cinegetice. Promovarea proiectului va elimina contradicțiile și lacunele legislative în această sferă, va asigura creșterea eficienței administrației gospodăriei cinegetice și va contribui la dezvoltarea turismului cinegetic.

Proiectul de lege a fost supus examinării și avizării de către comisiile permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, precum și de Guvern.

Comisia juridică, numiri și imunități, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Comisia economie, buget și finanțe propun examinarea și adoptarea proiectului de lege în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

Comisia drepturile omului și relații interetnice, Comisia protecție socială, sănătate și familie s-au pronunțat în susținerea proiectului de lege, cu condiția avizului pozitiv din partea Guvernului.

Comisia consideră că în Republica Moldova nu există o gospodărire adecvată a resurselor cinegetice în ultimii ani și se atestă o diminuare semnificativă a efectivelor de vânat, atât în ecosistemele forestiere, cât și în alte ecosisteme terestre sau acvatice.

Avînd în vedere aspectele relevante, se consideră necesitatea revizuirii perfectării cadrului legislativ în domeniul protecției, conservării și folosirii animalelor în interes cinegetic prin promovarea respectivului proiect de lege.

La definitivarea proiectului de lege pentru examinare și adoptare în lectura a doua, vor fi luate în considerare propunerile Guvernului, ale Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, precum și amendamentele sau sugestiile care vor veni din partea dumneavoastră, stimați colegi.

În contextul celor expuse, Comisia mediu și dezvoltare regională, cu majoritatea de voturi ale membrilor, propune proiectul de Lege nr. 57 din 28.02.2018 spre examinare și aprobare în primă lectură.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Grișciuc.

Întrebări în adresa comisiei nu sînt. Puteți să vă ocupați locul.

Stimați colegi deputați,

Vă rog și pe dumneavoastră să vă ocupați locurile.

Supun votului în primă lectură proiectul Legii vînătorii și fondului cinegetic, proiect înregistrat cu numărul 57 din 28 februarie 2018.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect în primă lectură, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Majoritatea celor prezenți în sală au votat pentru aprobarea proiectului în primă lectură.

Următorul proiect de lege pe care îl supun dezbaterilor este **proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii apelor, proiect înregistrat cu numărul 59 din 28 februarie 2018.** Este proiectul sub numărul 10 din ordinea de zi de astăzi.

O invit la tribuna centrală pe doamna Valentina Țapiș, secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, pentru a ne prezenta proiectul.

Doamna Valentina Țapiș – *secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în domeniul protecției mediului și resurselor naturale:*

Mulțumesc.

Stimate domnule vicepreședinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege nr. 59 pentru modificarea Legii apelor nr. 272, elaborat în scopul asigurării unei mai bune compatibilități a cadrului normativ existent cu directivele Uniunii Europene.

Astfel, prin completarea Legii apelor cu un nou articol ce va conține prevederile privind crearea Registrului zonelor protejate, se va asigura transpunerea prevederilor articolului 6 și anexei IV a Directivei Cadru al apelor.

Conform prevederilor directivei, zonele protejate constituie zone de pe teritoriul fiecărui bazin hidrografic desemnate pentru protecția apelor de suprafață și subterane sau pentru conservarea habitatelor și a speciilor care depind în mod direct de apă.

Pentru evidența stării zonei protejate, directiva prevede întocmirea Registrului zonelor protejate care va cuprinde toate zonele situate în districtul hidrografic pentru care este necesară o protecție specială în conformitate cu legislația privind protecția apelor de suprafață și subterane, conservarea habitatelor și a speciilor care depind în mod direct de apă.

Propunerea legislativă nu aduce careva intervenții asupra regimului juridic stabilit zonelor de protecție sau zonelor sanitare, doar prevede ca aceste zone să fie incluse într-un registru comun care va fi parte componentă a sistemului informațional al resurselor de apă și va asigura măsurile de protecție necesare și evidența calității apei.

Astfel, prin ținerea unui astfel de registru la nivelul bazinelor hidrografice cu realizarea caracterizării generale pentru fiecare tip de zone protejate, se urmărește pentru fiecare asigurarea unei analize a evoluției situației zonelor protejate în timp, ceea ce va contribui la planificarea eficientă și implementarea măsurilor de protecție și îmbunătățirea calității apei.

Existența Registrului zonelor protejate nu va crea careva impedimente în activitatea de întreprinzător, dimpotrivă, va oferi informațiile necesare pentru o planificare mai eficientă.

În contextul celor expuse, rog susținerea acestui proiect de lege.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim, doamnă Tapiș.

Întrebări în adresa autorului nu sînt, de aceea puteți să vă ocupați locul.

Și îl invit la tribuna centrală pe domnul Radu Mudreac, președintele Comisiei mediu și dezvoltare regională.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia mediu și dezvoltare regională a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege vine să completeze Legea apelor cu prevederi noi care identifică și desemnează zonele protejate, asigurînd astfel transpunerea prevederilor articolului 6 și anexei IV a Directivei 2000 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei. De asemenea, se propune instituirea Registrului zonelor protejate, care va cuprinde date despre toate masele de apă identificate și zonele protejate, amplasamentul și baza legală de desemnare a acestora.

Conform proiectului de lege, zonele protejate vor fi desemnate pe teritoriul fiecărui bazin hidrografic pentru protecția apelor de suprafață și subterane sau pentru conservarea habitatelor și a speciilor care depind în mod direct de apă.

E de menționat că proiectul de lege a fost supus expertizării externe în cadrul proiectului TWINNING „Consolidarea capacităților Parlamentului Republicii Moldova în procesul de armonizare a legislației naționale cu legislația UE”. Urmare a expertizei, au fost elaborate unele recomandări care vor fi analizate și luate în considerare în procesul de examinare a inițiativei legislative în cauză în lectura a doua.

În procesul de avizare, majoritatea comisiilor permanente se pronunță în susținerea proiectului de lege. Comisia juridică, numiri și imunități și Comisia drepturile omului și relații interetnice îl propun pentru examinare în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului. Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului a expus un șir de obiecții de ordin tehnico-legislativ pe marginea proiectului de lege respectiv.

Luînd în considerare cele expuse, Comisia mediu și dezvoltare regională, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011, cu numărul 59 din 28 februarie 2018, spre examinare și aprobare în primă lectură.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Mudreac.

Nu văd întrebări în adresa dumneavoastră. Puteți să vă ocupați locul.

Stimați colegi,

Vreau să supun votului în primă lectură, așa cum a propus comisia, proiectul de Lege înregistrat cu numărul 59 din 28 februarie 2018, un proiect de Lege pentru modificarea și completarea Legii apelor.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Cu majoritatea voturilor deputaților prezenți în ședință, acest proiect de lege a fost votat în primă lectură.

Următorul proiect de lege pe care îl supun dezbaterilor este proiectul de Lege sub numărul 15 din ordinea de zi de astăzi, un **proiect de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor. Proiectul este înregistrat sub numărul 55 din 23 februarie 2018.**

Prezintă proiectul domnul Valerian Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Stimate domnule Președinte al ședinței,

Stimați colegi deputați,

Spre atenția dumneavoastră se prezintă proiectul de Lege nr. 105 din 13... proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorului.

Prezentul proiect de lege este elaborat în scopul reglementării procedurii de vânzare cu preț redus a mărfurilor/serviciilor de către agenții economici, precum și procedura de plasare a publicității și stabilire a prețurilor.

Având în vedere creșterea numărului de cazuri reflectate în mass-media și în mediul online referitor la unii agenți economici neonești care plasează publicitate incorectă, dat fiind faptul că nu este destul de clar reglementat acest moment în legislația în vigoare, apar diferite publicități de genul „reduceri pînă la...” sau „reduceri la anumite produse în limita stocului disponibil”, „lichidare de stoc”, „reduceri totale” etc., în care nu sînt indicate expres și explicit care este acea limită disponibilă a stocurilor, cîte și care produse sînt scoase de vânzare cu reducerea maximală de preț afișată în publicitate etc.

Consider că difuzarea publicității camuflate, precum și anunțarea eronată a unor agenți economici privind vânzarea la preț redus a unor

mărfuri este posibilă în prezent din motivul lipsei cadrului legal, după cum am menționat, precum și lipsa sancțiunilor pentru ducerea în eroare a consumatorilor.

Proiectul de lege vine să stabilească reguli clare prin care să fie difuzată publicitatea privind reducerile de prețuri, precum și sancțiunile pentru agenții economici neonești care vor duce consumatorul în eroare.

Organele de supraveghere a domeniului respectiv vor fi Consiliul Concurenței în ceea ce ține de domeniul publicității neadecvate și Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței în domeniul protecției comerciale incorecte.

Închipuiți-vă, stimați deputați, că un cetățean X vine de la o distanță mare pentru a procura un anumit produs afișat ca produs care se vinde la reducere, iar când ajunge la destinație află că acest produs deja nu mai există sau deja a expirat termenul în care a fost această reducere.

Deci prezentul proiect de lege vine să concretizeze toate aceste momente pentru a îmbunătăți cadrul legal, pentru a nu permite celor neonești ... De asemenea, vine cu niște reglementări referitor la prețul de referință.

Altă dată cei neonești, vânzătorii, își permit ca să mărească prețul înainte de reduceri, ca a doua zi să anunțe reduceri, care, de fapt, revin la ceea ce a fost anterior.

De aceea în prezentul proiect de lege se propune ca prețul de referință, pentru care se calculează reducerile, să fie prețul cel mai mic din ultimele 45 de zile și multe alte reglementări. Deci menționez faptul că reglementări în domeniul dat există în majoritatea țărilor europene.

Proiectul de lege nu necesită alocații din bugetul de stat și a resurselor financiare și vine să protejeze drepturile consumatorului.

Reieșind din cele expuse, înaintez spre dezbatere și votul Parlamentului Republicii Moldova propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor cu modificările și completările ulterioare.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Bejan.

Avem o întrebare din partea doamnei deputat Mihaela Spatari.

Doamna Mihaela Spatari:

Mulțumesc frumos, domnule Ghilețchi.

Domnule Bejan,

Acest proiect are o idee foarte bună la bază și ține în special de corectitudine, da, corectitudinea pe care o are vânzătorul față de cumpărător în cazul dat, însă în același timp cred că acest proiect este destul de departe de modul în care se desfășoară și are loc, să zic eu, retail-ul autohton și o să vă zic și de ce. El, în primul rînd, creează o confuzie ori reducerile nu sînt neapărat lichidări de stoc. Reducerile care au loc în magazine sînt de foarte multe feluri: sînt reduceri, de exemplu, oferte promoționale, avem reduceri în special în zona de servicii care se fac după vechimea clientului sau în funcție de cîte produse au cumpărat. Mai nou în marketingul autohton există promoții în special în zona de „food”, da, în zona de produse alimentare, cum ar fi: cumpără două, primești trei sau cumpără două produse la preț de unul, cumperi primul produs și primești 50 la sută reducere la al doilea.

Mai mult decît atît, în zona de „food” foarte des în magazine există reduceri atunci cînd produsele sînt aproape ... le expiră termenul de valabilitate și aceste reduceri sînt oferite, să zic eu, pe categorii, pînă la 50 la sută în funcție de anumite zile, avem 70 la sută în funcție de alte zile, așa cum decide o rețea sau alta de magazine.

De asta zic că acest proiect, și anume inclusiv acest regulament pe care îl propuneți, ar exclude astfel de promoții și ele nu vor mai exista astăzi, ceea ce ne-ar pune și ... să zic eu, zona asta de marketing autohton, care se dezvoltă la noi în Moldova, ar pune-o în dificultate.

Eu aș vrea, de fapt, să vă întreb: cum vedeți aplicarea acestui proiect în zona online?

Mersi.

Domnul Valerian Bejan:

Deci prezentul proiect de lege nu se referă la zona online, iar el vine cu concretizări pentru a permite ca cumpărătorul, dacă ați atras atenția, anume ceea ce ați menționat dumneavoastră, lichidare de stocuri, vânzări totale ș.a.m.d. deci interzice prezentul proiect de lege. Deci trebuie să fie clar stipulat numărul de unități care sînt supuse reducerilor, perioada în care este supusă reducerii, deci începutul-sfîrșitul perioadei și alte momente care ... prețul de referință, ca atunci cînd se calculează prețul de reducere să fie clar cel mai mic preț din ultimele 45 de zile poate fi stipulată această reducere. În proiect este stipulat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Spatari,

Dacă mai aveți o întrebare? Poftim.

Doamna Mihaela Spatari:

O precizare.

Domnule Bejan,

Vreau să vă spun că acest proiect, de fapt, se referă la zona de online și aveți aici „cu plasarea publicității privind vânzarea la preț redus pe pagina web a agentului economic”. Este în punctul 15 din Regulamentul pe care l-ați prezentat mai devreme.

Eu vreau să vă spun că dacă încă în zona de „non-food” putem discuta și atunci când vine vorba despre lichidări de stocuri, putem discuta despre acest proiect, în zona de online, acolo unde există inclusiv algoritme de plasare a produselor, de prezentare a produselor. Nu-mi imaginez că atunci când avem publicitate online să avem ditamai tabelul în care să fie prezentate câteva prețuri la un produs și alte oferte decât preț vechi, preț nou să nu existe.

De asta zicem că proiectul mi se pare potrivit dacă vorbim doar de lichidări de stoc și nu de alte tipuri de reduceri. În cazul lichidărilor de stoc, într-adevăr, aceasta este necesar și nu în zona de online unde lucrurile sînt mult mai complicate.

Asta înseamnă că mâine, de fapt, dacă vrei să înregistrezi o companie și să faci un site online în Moldova, n-o să mai faci. Pentru că la modul în care petrec astăzi algoritmi, la modul în care funcționează astăzi site-urile de vânzări prin formula asta „curated choice” și modul de a ține se prezenta ție în funcție de algoritm ceea ce te interesează, ele, practic, o să fie foarte greu după aia să mai atragi pe cineva în zona asta. Mai ales ținînd cont de faptul că noi vrem să ne dezvoltăm.

Mersi.

Domnul Valerian Bejan:

Dar de ce dumneavoastră considerați că toate prevederile prezente nu pot fi aplicate către agentul economic care face vânzare și online? Pur și simplu, trebuie să fie verificate toate momentele online, ce nu tot agentul economic vinde? Tot agentul economic. Deci el trebuie să respecte aceleași reguli.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Dacă aveți o precizare, doamnă Spatari?

Doamna Mihaela Spatari:

Doar o precizare. Spuneam că online nu avem o pagină pe care avem tot la fel ca în magazin, există algoritm, site-urile funcționează altfel, asta, de fapt, am vrut să zic. Asta e tot.

De asta ziceam, dacă cumva sînteți de acord că acest proiect se referă doar la lichidările de stoc și doar în regim fizic, atunci cred că acest proiect poate fi susținut.

Mulțumesc.

Domnul Valerian Bejan:

Deci noi propunem pentru prima lectură să fie susținut, iar orice îmbunătățire a proiectului pentru lectura a doua va fi binevenită.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă mulțumesc, domnule Bejan.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorilor.

Puteți să vă ocupați locul.

Și îl invit la tribuna centrală pe domnul Ștefan Creangă, care e foarte ocupat la moment. Și-i rog pe colegii Grișciuc și Bodarev să-i dea voie domnului Creangă să prezinte raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul de lege propus spre examinare are drept scop introducerea de noi reglementări în domeniul comerțului privind vânzarea mărfurilor sau serviciilor cu preț redus și privind reglementarea procedurii de plasare a publicității și a anunțurilor de reducere a prețurilor, precum și regulile de stabilire a prețului redus și a prețurilor de vânzare.

În acest scop, autorii inițiativei legislative propun completarea Legii nr. 105 privind protecția consumatorilor cu noi noțiuni, cum ar fi: „comercializarea produselor sau prestarea serviciilor cu preț redus” și „preț de referință”, care vor reglementa procedura de vânzare a produselor și serviciilor la preț redus, precum și completarea listei practicilor comerciale incorecte cu activitatea de nerespectare a regulilor de comercializare a produselor și serviciilor cu preț redus.

Autorii proiectului de lege nominalizat propun și completarea Legii privind protecția consumatorului, în anexă, cu textul Regulamentului cu privire la comercializarea produselor și prestarea serviciilor de către agenții economici cu preț redus.

Este de menționat că reglementările propuse prin proiectul de Lege nr. 55 din 13.03.2018 privind vânzarea produselor și serviciilor la preț redus fac obiectul Legii nr. 231 cu privire la comerțul interior, care stabilește principiile generale și cerințele de desfășurare a activităților de comerț pe teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, informăm că în procedura parlamentară se regăsește și proiectul de Lege nr. 97 pentru modificarea și completarea unor acte

legislative, înaintat de către Guvernul Republicii Moldova, prevederile căruia propun reglementarea mărimii reducerilor comerciale și care include prevederi privind reglementarea reducerilor care pot fi aplicate la vânzarea produselor.

Cu referință la prevederile Regulamentului cu privire la comercializarea produselor și prestarea serviciilor de către agenții economici cu preț redus, prin care se propune reglementarea publicității privind reducerile de preț pentru bunuri și servicii, reiterăm că prevederile Legii nr. 231 cu privire la comerțul interior, care statuează că regulile de desfășurare a activității de comerț, inclusiv cele sanitare, sanitar-veterinare, privind siguranța alimentelor și de protecție a drepturilor consumatorilor, se aprobă de Guvern.

În această ordine de idei, autorii inițiativei legislative urmau să propună o normă primară de reglementare a raporturilor juridice în domeniul comercializării produselor/prestarea serviciilor cu preț redus.

Proiectul de Lege pentru completarea Legii nr. 105 privind protecția consumatorilor este avizat de comisiile permanente ale Parlamentului după cum urmează: Comisia drepturile omului și relații interetnice, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media și Comisia protecție socială-sănătate și familie s-au pronunțat întru susținerea proiectului de lege. Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia agricultură și industrie alimentară nu au întrunit numărul necesar de voturi întru susținerea proiectului de lege.

În avizul Guvernului Republicii Moldova și cel al Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului se atenționează despre inoportunitatea adoptării proiectului de Lege nr. 55 din 23.02.2018 în contextul prevederilor Legii nr. 231 cu privire la comerțul interior, care reglementează toate aspectele ce țin de comercializarea produselor și prestarea serviciilor.

În contextul celor relatate și în rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului respingerea proiectului de Lege nr. 55 din 23.02.2018.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu, domnule Creangă.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Stimați colegi,

Raportul comisiei este unul negativ.

Comisia propune respingerea acestui proiect de lege.

Putem pune la vot aprobarea lui cum cer autorii.

Dragi autori,

Vreți să supun la vot aprobarea proiectului, respingerea proiectului – așa voi face, dar acesta este raportul comisiei.

Domnule Bejan,

Dacă aveți un cuvânt, poftim.

Domnul Valerian Bejan:

Da. Mulțumesc.

Deci este o practică deja de mai mult timp stabilită când majoritatea parlamentară plagiază unele idei și le folosește în folosul lor. Și în cazul respectiv e aceeași situație, dar noi insistăm.

Totuși, puneți la vot.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. La solicitarea autorilor, pun la vot.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect în prima lectură, vă rog să votați.

Voturi insuficiente.

Putem solicita și numărarea voturilor, dacă autorii doresc acest lucru.

De aici văd că voturi sînt insuficiente pentru aprobarea lui în prima lectură. (*Rumoare în sală.*)

Am văzut, domnule Cobzac.

Am văzut. Am văzut.

Dar sînt voturi insuficiente.

Din nou. Dacă autorii insistă, pot solicita ca numărătorii să ne dea rezultatele.

Domnul Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Da. Mulțumesc.

Nu-i clar cine a votat, cine n-a votat. De aceea rog totuși numărarea voturilor.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. Rog numărătorii: domnul Odnostalco, domnul Sîrbu și domnul Carpov, să ne dați rezultatele.

Eu vreau încă o dată dar să supun votului, ca numărătorii să fie atenți.

Dragi numărători,

Vă rugăm să fiți atenți.

Așa cum ați auzit, comisia a propus respingerea proiectului, autorii au cerut să-l aprobăm.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect de lege în prima lectură, vă rog să votați.

Și să fie fixat acest număr de voturi, iar numărătorii să ne dea rezultatele.

Vă mulțumesc.

Aștept rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 15.

Sectorul nr. 2 – 1.

Sectorul nr. 3 – 9.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Deci avem 25 de voturi – voturi insuficiente ca acest proiect să fie aprobat în prima lectură.

Prin urmare, proiectul de lege a fost respins.

Da, este evident că în sală avem mai mult de 50 de deputați.

Sînt doar 25 de voturi „pentru”.

Cvorumul este în sală. Nu cred că are rost să numărăm. Avem 25 de voturi „pentru”.

Proiectul de lege nu a fost susținut în prima lectură.

Propun dezbaterii următorul proiect de lege, înregistrat cu nr. 16 în ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru modificarea Legii insolvențabilității, proiectul nr. 130 din 28 aprilie 2017.**

Prezintă proiectul autorul acestei inițiative, domnul deputat Adrian Lebedinschi.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Stimați colegi,

În anul 2012, cînd a fost adoptată Legea cu privire la insolvențabilitate, a fost admisă o greșeală, și anume în articolul 14 alineatul (4) a fost prevăzut că în caz dacă debitorul nu depune cerere introductivă în cazul de... în termenul prevăzut de Legea cu privire la insolvențabilitate, atunci survine răspunderea penală.

Dar, de fapt, în Codul contravențional articolul 88... 288 această pedeapsă este prevăzută anterior, anume pentru nedepunerea în termen a acestei cereri.

De aceea a fost admisă o greșeală și venim acum cu propunerea să fie modificat din sintagma „răspundere penală” în „răspundere contravențională”.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim, domnule Lebedinschi.

Nu văd întrebări în adresa dumneavoastră.

Puteți să vă așezați.

Și-l invit pe domnul Creangă, pentru a prezenta raportul comisiei pe marginea acestui proiect de lege.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii insolabilității, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul Lebedinschi Adrian, și comunică următoarele.

Inițiativa legislativă pentru modificarea Legii insolabilității propune modificarea articolului 14 din lege, prevederile căruia descriu obligațiile debitorului în procedura de depunere a cererii introductive în baza căreia se intenționează procesul de insolabilitate, cu substituirea răspunderii penale cu răspunderea contravențională în cazul în care debitorul nu respectă prevederile legale privind depunerea cererii respective.

Întru susținerea proiectului... propunerii legislative, autorul invocă prevederile Codului contravențional privind „încălcarea legislației cu privire la insolabilitate”, potrivit cărora nedepunerea de către debitor a cererii introductive în termenele stabilite de lege este calificată ca și contravenție administrativă și se sancționează cu amendă. În această ordine de idei, autorul constată că stabilirea răspunderii penale pentru nedepunerea cererii introductive prevăzute în alineatul (4) al articolului 14 este inadmisibilă.

Proiectul de lege supus atenției dumneavoastră este avizat de către comisiile permanente ale Parlamentului, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și informăm că Guvernul Republicii Moldova a susținut acest proiect de lege prin avizul său.

Totodată, există la momentul actual și raportul de expertiză anticorupție.

În contextul avizelor prezentate, informăm că în avizul Guvernului și în avizul Direcției generale juridice se atestă despre caracterul lacunar al normei contravenționale propusă de autor și se recomandă de a stabili expres lista persoanelor care pot fi atrase la răspunderea contravențională propusă de autor.

În raportul de expertiză anticorupție se concluzionează despre intenția proiectului de lege de a reduce pedeapsa pentru acțiunile comise în procedura de insolvabilitate și promovarea intereselor de planificare a obținerii frauduloase a unor mijloace financiare prin intermediul procedurii de insolvabilitate cu risc de a primi o sancțiune net inferioară beneficiilor obținute.

În rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majoritar, propune plenului Parlamentului aprobarea proiectului de Lege nr. 130 în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu, domnule Creangă.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Stimați colegi,

Comisia a propus aprobarea acestui proiect de lege în prima lectură.

Cine este pentru aprobarea proiectului de Lege nr. 130 din 28 aprilie 2017 în prima lectură, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Majoritatea, propriu-zis unanim, deputații prezenți în sală au aprobat acest proiect de lege în prima lectură.

Ultimul proiect de pe ordinea de zi, care este supus dezbaterilor, este **proiectul de Hotărîre pentru modificarea articolului 2 din Hotărîrea Parlamentului din 4 octombrie 2018.**

Este un proiect de hotărîre care a fost inclus în supliment.

Și-l invit la tribună pe domnul Igor Vreamea, pentru a prezenta acest proiect de hotărîre.

Domnul Igor Vreamea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Proiectul de inițiativă legislativă vizează modificarea articolului 2 din Hotărîrea Parlamentului nr. 204 din 4 octombrie 2018 în ceea ce privește constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind imixtiunea Fundației „Otwarty Dialog” (Dialog Deschis) și a fondatoarei acesteia Ludmila Kozlovska în treburile interne ale Republicii Moldova și privind finanțarea unor partide politice din Republica Moldova, la capitolul termenul de activitate sau durata activității comisiei.

În particular, prin Hotărîrea respectivă nr. 204, s-a stipulat sau se stipulează că comisia va veni în termen de 30 de zile cu un raport, dat fiind

că este nevoie de selectarea mai multor informații care încă nu au parvenit. Urmare a interpelărilor noastre, noi solicităm ca acest termen să fie prelungit încă cu 30 de zile, adică „30 de zile” să fie modificat textul respectiv cu textul „60 de zile”.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Vreamea.

Domnul Cobzac are o întrebare.

Poftim.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor,

Nu știu cum, dar dumneavoastră, mi se pare că, irosiți timpul foarte prețios al Parlamentului, timpul de lucru am în vedere, pentru prelungirea activității acestei comisii.

Întrebarea mea ar fi: de ce nu ați reușit în 30 de zile?

Și aș vrea să fac trimitere la o practică care există în Parlament, care nu a dat curs solicitărilor de a prelungi, spre exemplu, timpul de activitate a unei comisii foarte importante – cea cu anabolizantele, dacă țineți minte. Atunci majoritatea parlamentară s-a împotrivit vehement pentru prelungirea lucrului acestei comisii. (*Rumoare în sală.*)

Dumneavoastră vedeți o paralelă aici sau?...

Dar întrebarea a fost: de ce nu ați reușit în 30 de zile, dacă ați venit tot atunci dumneavoastră cu acest proiect – 30 de zile?

Domnul Igor Vreamea:

Domnule Cobzac,

Noi am făcut unele interpelări la care încă nu avem răspunsurile oficiale, inclusiv de la partidele politice. Deci noi am solicitat careva informație, pentru a o sistematiza, noi trebuie să o avem, ca răspuns.

Unele partide au dat curs, altele încă nu au dat.

Săptămîna viitoare expiră termenul acordat prin Hotărîrea nr. 204, de aceea noi vrem ca să obținem măcar răspunsurile acelea, să putem analiza ceva... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Vreamea.

Domnul Igor Vreamea:

... fără a concretiza cine... a dat curs...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Cobzac,

Dacă mai aveți o întrebare sau precizare, poftim.

Domnul Grigore Cobzac:

Da, eu vă atrag atenția că o situație analogică a fost și în cazul Comisiei cu anabolizantele, doar că acolo se vorbea despre o crimă.

Domnul Igor Vreamea:

Noi acum vorbim de Hotărârea nr. 204, nu este obiectul examinării noastre.

Domnul Grigore Cobzac:

Bine.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Vreamea.

Alte întrebări nu sînt în adresa autorului.

Puteți să vă ocupați locul. (*Rumoare în sală.*)

Stimați deputați,

Supun votului acest proiect de Hotărîre pentru modificarea articolului 2 din Hotărîrea Parlamentului ce ține de prelungirea acestui termen de activitate a Comisiei de anchetă.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea acestui proiect de hotărîre.

Ședința de astăzi, propriu-zis, s-a apropiat de încheiere. (*Gălăgie în sală.*)

Noi mai avem o declarație, dar avem și Ora Guvernului.

Ora Guvernului a fost anunțată pentru ora 14.00.

Domnule Țap,

Dacă vreți să interveniți aici, anunțăm o pauză.

Domnule Apostol,

Văd că și dumneavoastră...

Stimați colegi,

Încă puțin, încă puțină răbdare.

Haideti să păstrăm un pic de liniște.

Poftim, domnule Apostol.

Domnul Ion Apostol:

Domnule Președinte al ședinței,

Să înțeleg că... putem să punem... pot să pun întrebări și în absența...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Domnule Apostol,

Vroiam să propun acest lucru.

Stimați colegi,

Vă rog, puțină liniște, ca să fac câteva anunțuri organizatorice.

Urmează Ora Guvernului. Ea a fost anunțată pentru ora 14.00.

Noi încă nu avem reprezentanții Guvernului aici.

Propun să începem cu timpul adresării întrebărilor. Cei care au întrebări, pot să adreseze întrebări. (*Rumoare în sală.*)

Dacă între timp deja revin membrii Guvernului, ei vor oferi răspunsuri la întrebările adresate anterior.

Dacă deputații prezenți în sală sau unii deputați prezenți în sală nu sînt interesați de Ora Guvernului, eu vă rog în liniște să părăsiți sala, ca să putem continua ședința.

Deci așa o pauză tehnică de vreo 3–5 minute, pînă cînd deputații se vor aprecia dacă rămîn la Ora Guvernului sau pleacă.

După care vom începe Ora Guvernului și vom deschide posibilitatea de a adresa interpelări Guvernului și, repet, între timp, sper să vină și reprezentanții Guvernului pentru a ne oferi răspunsuri.

Vă mulțumesc.

3–5 minute – o pauză tehnică. (*Rumoare în sală.*)

Mîine nu vom avea ședința de plen, așa cum s-a anunțat. Deci după închiderea ședinței, pentru cei prezenți, următoarea ședință va avea loc săptămîna viitoare. Bine.

Stimați deputați care mai sînteți în sala de ședințe,

Așa cum am spus, deschid... **Ora interpelărilor**, cer iertare.

Domnule Apostol,

Aveți microfonul, poftim.

Domnul Ion Apostol:

Domnule Președinte al ședinței,

Vreau să adresez interpelare Agenției pentru Supraveghere Tehnică, așa parcă se cheamă acum, am avut Inspectorat în Construcții și Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

Interpelarea se referă... la situația ce ține de construcții în... și aici vreau să specific că am depistat o construcție astăzi în Parcul „Valea Morilor” în partea de sus, dinspre strada Trifan Baltă. Și vreau ca... instituțiile anunțate de mine să facă o investigație pe acest subiect, și nu doar pe acest subiect, să vină în Parlament cu un raport asupra situației, în general, ce ține de construcțiile neautorizate, mai ales în spațiile verzi, în parcuri și pădurile din Chișinău... din Chișinău și din suburbii.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Apostol,

Eu am înțeles că dumneavoastră, mai degrabă, ați adresat o întrebare.

Conform Regulamentului...

Domnul Ion Apostol:

...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Ascultați-mă. Conform Regulamentului, interpelările sînt făcute în scris, se citesc și se depun la Secretariat.

Dumneavoastră aveți o interpelare făcută în scris?

Domnul Apostol, da.

Domnul Ion Apostol:

Deja am discutat cu doamna care recepționează interpelările. Pînă la sfîrșitul zilei o să fie și interpelarea. Acum am sonorizat această interpelare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine, am înțeles. Dacă mergem pe o variantă de compromis, dacă ați avut o înțelegere cu Secretariatul, dar vroiam doar să amintesc deputaților în sală că interpelările se adresează diferit de întrebări.

Dacă mai sînt...

Da, poftim, domnule Țap, înțeleg că și dumneavoastră aveți o interpelare, puteți să o adresați.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte al ședinței,

O să citesc și întrebările respective, doar că am vorbit și astăzi dimineață și în ședințele trecute despre faptul că au rămas mai multe întrebări și interpelări, inclusiv din sesiunea de primăvară. Și convenisem ca, pînă la urmă, să găsim o modalitate să fie prezentate răspunsurile la toate întrebările și la toate interpelările.

Sînt de acord cu dumneavoastră că trebuie să respectăm întru totul Regulamentul, dar să fie respectat inclusiv de Guvern și de acești miniștri.

Pentru că astăzi urma să prezinte... inclusiv la două interpelări, nu văd pe nimeni prezent aici și doar exprim regret. (*Voce din sală.*) La orele 14.00 o să fie prezenți? Acum vin? Bine, atunci...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Țap,

Am înțeles că sînt... unii reprezentanți ai Guvernului sînt pe drum, ei au fost informați de ora 14.00...

Domnul Iurie Țap:

Am înțeles, am înțeles.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Eu cred că ei între timp vor ajunge. Dacă mai sînt alte interpelări, pot fi adresate între timp.

În legătură cu remarcă dumneavoastră: vă dau dreptate, dacă nu greșesc, noi la penultima ședință a Biroul permanent am convenit și rog aici, domnule Ganaciuc, mi se pare că noi am convenit ca Secretariatul să pregătească o informație pentru Birou în care să fie indicate toate interpelările și întrebările care au rămas fără răspuns. Ca apoi, prin decizia Biroului permanent, să trimitem aceste solicitări repetate Guvernului, ca ei, în timpul ședințelor apropiate, deja să elimine toate restanțele care s-au acumulat.

Eu la ultima ședință a Biroului permanent nu am văzut această informație legată de restanțele pe care le avem, dar, repet, domnule Țap, vă dau dreptate, nu este bine să avem interpelări sau întrebări fără răspuns. Lucrul acesta nu poate fi admis.

Dacă mai sînt... da, domnule Țap, dacă mai aveți ceva de remarcat, fie la aceasta sau aveți vreo interpelare, puteți să o adresați acum.

Domnul Iurie Țap:

Regulamentar, vreau să prezint interpelările. Doar că vroiam să zic, domnule Ghilețchi, Regulamentul Parlamentului și Constituția prevăd expres: nu mai sînt necesare alte adresări sau decizii ale Biroului permanent.

Prezint interpelările. În conformitate cu Regulamentul Parlamentului, solicit informații privind punerea în aplicare a Strategiei naționale de descentralizare și a Foii de parcurs privind implementarea Recomandării nr. 322 și a angajamentelor Republicii Moldova în domeniul democrației locale, semnată de către Consiliul Europei, Guvernul Republicii Moldova și Congresul Autorităților Locale din Moldova la 8 iulie 2016.

Informațiile rog să fie prezentate în scris, dar și în plenul Parlamentului.

Altă interpelare ține de implementarea Planului de acțiuni pentru modernizarea serviciilor publice 2017–2018 și este vorba despre activitățile prevăzute pentru anul 2017.

La fel, solicit să fie prezentate în scris, dar și în plenul Parlamentului.

Și a treia interpelare ține de punerea în aplicare a reformei domeniului sănătății publice, respectiv, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, domeniul care este prevăzut pentru această structură și, respectiv, să fie dat răspuns, de fapt, la subiectul pe care l-am propus dimineață spre audieri, pentru că reforma în derulare nu este dusă la bun sfârșit.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Țap.

Puteți transmite la Secretariat interpelările și sper că de data aceasta toate vor primi răspuns în termenul stabilit de legislație.

Doamnă Bodnarencu,

Aveți microfonul.

Doamna Elena Bodnarencu:

Mulțumim.

Prima întrebare.

Журналисты «RISE Moldova» провели эксперимент, показавший, как несуществующий гражданин обладает статусом избирателя и имеет право голоса на предстоящих парламентских выборах. По словам Павла Постикэ, юриста и директора программы «Promo-Lex Moldova», число людей, не имеющих прописки и места постоянного жительства, значительно увеличилось.

Те лица, которые теоретически являются гражданами Республики Молдова и обладают документами, то есть у них есть действующее удостоверение личности, но которые не относятся ни к одному из избирательных округов, в обстоятельствах, когда каждый голос имеет значение, а разница в один голос может обозначить кандидата-победителя, эти 200 тысяч избирателей могут изменить ситуацию.

Из своей практики работы примаром, знаю, что после того, как формирование Государственного реестра избирателей было передано на центральный уровень, в списках появилось очень много граждан, умерших более пяти, десяти и даже пятнадцати лет назад. Хотя Государственный реестр избирателей и является уникальной интегрированной информационной системой учета избирателей

Республики Молдова и должен составляться на основе Государственного реестра населения и обновляться за счет данных, предоставляемых Агентством государственных услуг, Министерством юстиции и местной публичной администрацией.

На замечания «RISE Moldova» Центральная избирательная комиссия отреагировала и ответила что «сегодня каждый гражданин Республики Молдова имеет право онлайн проверить, включен он или не включен в список избирателей». Остается непонятным: как гражданин, умерший 15 лет назад, может зайти в онлайн-систему и проверить, включен он в списки или не включен? Ну и как бы нет у меня ответа на то, что тот, кто уже запланировал сфальсифицировать выборы за счет вот этих граждан, которые обладают удостоверениями личности, но не имеют прописки и постоянного места жительства, я не уверена, что эти люди захотят свериться и составить чистый и честный Государственный реестр населения.

Я адресую свой вопрос Правительству Республики Молдова в лице Министерства юстиции, Агентства государственных услуг и также адресую этот вопрос Центральной избирательной комиссии и прошу ответить устно и письменно: как мы все-таки будем голосовать на выборах? Будут ли выборы сфальсифицированы, будут ли уточнены списки, будут ли из них исключены граждане Республики Молдова, ушедшие из жизни, не имеющие прописки и места постоянного жительства и так далее?

Второй вопрос. Некоторое время назад так называемый Президент Республики Молдова заявил в телевизионном интервью в передаче «Пятница с Анатолием Голей» о том, что фонд так называемой первой леди финансируется в основном из зарубежных источников.

В последнее время в преддверии выборов в Республике Молдова во многих местах открываются детские площадки, финансируемые из фонда так называемой первой леди. На открытии детских площадок присутствуют и представляют их и перерезают ленточки люди, уже представленные Партией социалистов Республики Молдова в качестве кандидатов в депутаты Парламента.

В связи с этим у меня вопрос Правительству Республики Молдова в лице Министерства юстиции и Центральной избирательной комиссии: являются ли такие действия зарубежным финансированием партии? Можно ли их так квалифицировать? Раз.

И второе. Являются ли эти источники финансирования партии легальными? И третье. Является ли это предвыборной агитацией в пользу той или иной партии, которая, как известно, закончится 24 февраля 2019 года?

Ответ прошу дать устно и письменно здесь, в зале заседания Парламента.

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, doamnă Bodnarenco.

Doar am vrut să precizez, dumneavoastră ați menționat că acestea sînt întrebări. Azi e Ora interpelărilor și atunci vreau să știu: le calificați ca și interpelări sau întrebări? Pentru că dacă sînt interpelări, trebuie date în scris la Secretariat.

Doamnă Bodnarenco,

Microfonul, vă rog.

Doamna Elena Bodnarenco:

Le calificăm ca interpelări și le transmitem în scris Secretariatului Parlamentului.

Mulțumim.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Între timp, domnule Cernat, aveți dumneavoastră o interpelare?

Poftim.

Domnul Vladimir Cernat:

Da, o întrebare, dar totuși o să o stipulăm pe hîrtie și o să o dăm ca interpelare.

Întrebarea vine către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. În contextul adresărilor de la angajații unei instituții, este vorba de medici, surori medicale, infirmieri, am înțeles că este o problemă, este o problemă acută, deoarece în contextul activității în condiții speciale, este vorba de tangența cu... în condiții stresante, este vorba de tangența și nemijlocita activitate în cadrul spitalelor ai căror beneficiari sînt bolnavii psihici, totodată purtători de boli infecțioase, ele sînt destul de diverse, e vorba de tuberculoză, SIDA. Și în grila de salarizare aceste condiții nocive sînt calculate, dar, din păcate, la vîrsta de pensionare aceste condiții nu sînt luate în calcul.

De aceea adresarea este către minister de a veni cu un răspuns sau de a găsi posibilitatea de a interveni ca toți cei menționați mai sus să beneficieze de o pensie facilitară la atingerea vîrstei de pensionare. Asta ar fi întrebarea către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Asta-i tot, da, domnule Cernat?

Domnul Vladimir Cernat:

Nu, nu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mai este una?

Domnul Vladimir Cernat:

Mai este o întrebare către ministerul...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, dacă mai aveți una... Dar, din nou, vă rog să le transmiteți în scris și Secretariatului.

Poftim, puteți adresa și a doua interpelare.

Domnul Vladimir Cernat:

Da, da, OK. Da, o să le stipulăm în scris și o să le transmitem numaidecât, da.

Și a doua ar fi în linii generale cred că tot către Guvern, deoarece nu putem să unilaterăm întrebarea expusă. Evident, în contextul programelor care parvin de la Guvern într-o susținerea agriculturii, este vorba de: subvenționare, granturi, punerea la dispoziție a diferitor programe, este binevenit, dar am uitat să gestionăm un alt segment nu mai puțin important, este vorba de produsele care sînt plasate pe piață, este vorba de utilajul care este pus în accesul acelor beneficiari enunțați, este vorba de acele utilaje care au probleme. Și anume întrebarea a venit în contextul adresării unui cetățean, este vorba de Sulă Ion Alexandru, care a procurat cîteva ani în urmă, folosindu-se de un credit preferențial, un utilaj care s-a dovedit a fi defect.

El în cadrul legislației Republicii Moldova s-a adresat în termenele stabilite către acel furnizor, ei au găsit careva tangențe pentru a repara, mă rog, pînă la urmă s-a dovedit că acel utilaj este de o proastă calitate din start de la uzina producătoare, n-o să-i dau denumirea, că va crea o problemă după asta. Dar ca final la această întrebare a fost expunerea a două instanțe în folosul acestui beneficiar, ca Curtea Supremă de Justiție să exprime o hotărîre în defavoarea acestuia. Și n-am înțeles care a fost premiza pentru această hotărîre.

De aceea aș interveni cu solicitarea către Guvern și toți cei care au fost vizați de a interveni în soluționarea acestei probleme și nu a lăsa mai mult pe piață... sau agriculturii să aibă un acces la o producție mult mai calitativă.

Deoarece știm că procesul agricol este de natură specifică, este vorba de intervenit când este vorba de arat la timp, când este vorba de semănat la timp și dacă acest utilaj este defect, atunci aceste procese evident se întind pe un termen care nu este viabil pentru agricultură și atunci noi așteptăm o producție de calitate, dar, din păcate, avem ceea ce avem.

Da. Mersi frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Cernat.

Vă rog să transmiteți și această interpelare în scris Secretariatului.

Între timp, așa cum spuneam, îl avem aici, în Sala de ședințe, pe domnul Anatol Usatîi, secretar de stat în domeniul construcțiilor și infrastructurii drumurilor.

Domnule Usatîi,

Dumneavoastră aveți două întrebări, dar domnul Gagauz Fiodor nu este prezent în sală, de aceea am să vă rog ... A, este.

Domnule Gagauz,

Iertați-mă, mi s-a părut că ați plecat și dumneavoastră.

Atunci aveți de răspuns mai întâi la întrebarea domnului Gagauz, după care veți oferi răspuns și întrebării adresate de domnul Țap. Vă rog succint. Și apoi o să-i oferim posibilitatea și domnului Gagauz ca să intervină dacă are alte întrebări sau precizări.

Domnul Anatol Usatîi – secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul construcțiilor și infrastructurii drumurilor:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Onorată asistență,

Urmare a examinării solicitării domnului Fiodor Gagauz, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, cu referire la reconstrucția drumului M3 Chișinău–Comrat–Giurgiulești, sectorul Vulcănești–Ciumai, expusă în cadrul ședinței Parlamentului din 4 octombrie curent, vă comunicăm următoarele.

În luna martie ... Oleacă de istorie. În luna martie 2014, în rezultatul licitației internaționale competitive, a fost semnat contractul dintre Administrația de Stat a Drumurilor și „Pa&Co International” SRL din România pentru reabilitarea drumului național M3 Chișinău–Comrat–Giurgiulești, sectorul Ciumai–Vulcănești–Cișmichioi.

Din data începerii lucrărilor, antreprenorul nu a demonstrat capacitate de a gestiona și a executa lucrările, în consecință unele categorii de lucrări au fost întârziate sau neexecutate. Antreprenorul nu a fost în stare

să mobilizeze echipamentele necesare, personalul și să formeze stocuri de materiale de construcție.

Ca urmare, după aprobarea de către instituția finanțatoare, în septembrie anul trecut, 2017, beneficiarul a reziliat contractul sus-menționat.

La moment, beneficiarul întreprinde măsuri pentru a recupera prejudiciile cauzate de nefinalizarea lucrărilor de către antreprenor conform condițiilor stabilite în contract.

În scopul finalizării, totuși, lucrărilor, în anul 2018, Administrația de Stat a Drumurilor a relucitat reabilitarea acestui sector de drum. În cadrul acestei licitații, tronsonul Ciumai–Vulcănești a fost unit cu tronsonul Vulcănești–Cișmichioi și cu tronsonul Comrat–Ciumai, formînd tronsonul Comrat– Ciumai–Vulcănești–Cișmichioi cu lungimea totală de 85 km.

Ca urmare, în luna august 2018, a fost adjudecat contractul de lucrări și a fost semnat ca atare contractul pentru reabilitarea tronsonului menționat Compania „LLC Automagistral – Pivden” din Ucraina în valoare de 29,3 milioane de euro. Durata de executare a lucrărilor este de un an jumătate pentru sectorul Comrat–Ciumai și trei ani pentru sectorul Ciumai–Vulcănești–Cișmichioi.

În conformitate cu condițiile contractuale, în septembrie 2018, septembrie curent, beneficiarul a predat posesia șantierului antreprenorului, care, la moment, se află la etapa avansată de mobilizare.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Eu vă mulțumesc, domnule Usatîi.

Domnule Gagauz,

Aveți microfonul.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da, mulțumesc, domnule Președinte.

Уважаемый господин Усатый!

Спасибо за позитивную и обнадеживающую информацию. Вместе с тем я хотел бы отметить, что вы не раскрыли некоторые детали провала реализации данного проекта, в частности, как стало возможным, что компания, не обладающая, как вы подтверждаете, ни опытом, ни кадровым потенциалом и не соответствующей техникой, выиграла многомиллионный контракт и на протяжении более трех лет демонстрировала неспособность выполнять свои обязанности. При этом ответственные работники министерства не реагировали должным образом при том, что были многочисленные обращения, в том числе и региональных властей.

Вопрос. В этом плане расследование и разбирательство приводились ли? И кто несет за это ответственность? И вы не раскрыли в том числе: какой объем все-таки работ был выполнен этим подрядчиком? Каково их качество? И предполагается ли, что новый подрядчик восполнит качественно те недоделки, которые были допущены предыдущим подрядчиком? И вообще каковы гарантии того, что проект будет реализован, дорога будет построена и сдана в срок и качественно?

Domnul Anatol Usatîi:

Спасибо, господин депутата, за вопрос.

На самом деле вопрос намного сложнее и структурней и касается не только конкретно этого участка дороги. Вы же знаете, на протяжении прошлого и настоящего года мы расторгли 7 контрактов с подрядчиками, которые не исполняют или не в срок исполняют либо некачественно исполняют работы.

На самом деле это была системная застарелая ошибка. Мы провели «разбор полетов», посмотрели, где есть на самом деле слабые места, идентифицировали их, начиная с этапа проектирования дороги. Потому что не можем сказать, что все опоздания в реализации дороги относятся только к подрядчику, были вопросы и к качеству самого проекта, технического решения... в процессе реализации работ было необходимо дорабатывать этот проект задержки.

Но, что касается конкретно этой компании, на самом деле у нее было несколько участков. Первый участок – от Комрата до Чумай. Они на самом деле начали хорошо исполнять, после этого, когда начались финансовые коррупционные трудности компании в Румынии, стране, откуда происходит компания, то есть первый контракт – в 2012 году, второй – в 2014-м, и вот в 2014 году они уже не смогли подтянуть эту работу.

Сектор, который... sau участок дороги, который мы указывали от Чумая до Вулканешт, Чишмикей... там было выполнено порядка 6% работы, и в основном эти работы являются фрезерование существующей дороги, что ослабило структуру дороги, и лучше бы не трогали на самом деле, потому что ослабили несущие способности и дорога была просто раздавлена тяжелым транспортом, который через нее проходит.

Как в отчете я упоминал, сейчас мы через Международный арбитраж подали на возмещение всех убытков. Мы удержали у них гарантию на исполнение работы, а это 10% от стоимости контракта, и сейчас подаем на возмещение убытков.

Если вернемся к остальным всем... Еще 5 контрактов, которые были расторгнуты, мы уже через международные суды возместили

порядка 9 миллионов евро за счет неустоек и за счет того, что не вовремя, некачественно были выполнены работы.

Опять же, что касается того, что следующая компания, компания украинская, с которой мы подписали этот контракт: сможет ли она выполнить в срок и качественно, ну, в данном случае отбор проводился на... был проведен международный отбор, перед тем как провести международный тендер.

Мы в первую очередь перепроектировали участки дорог, поэтому она затянулась с сентября прошлого года, тендер был объявлен только в марте. Полгода мы вкладывали дополнительные силы, ресурсы для того, чтобы проектировать, чтобы избежать любые сюрпризы на этапе исполнения работ.

В принципе удовлетворены качеством проекта. Компания начала очень быстро мобилизоваться. Сейчас на границе стоят и новый завод асфальтный, который ведется из Турции. Они уже нашли место расположения.

Гарантия... Гарантия в данном случае – качество исполнения в срок. Это контрактные условия, и на самом деле, господин депутат, если правильно применять, то мы защищены.

Вот как мы показали в остальных 7 контрактах, которые мы расторгли. Было очень много критики. Люди говорили: вы же не потянете Международный арбитраж, это достаточно сложно, и никто не хотел с этим связываться.

Но на самом деле, если знаешь, как делается, если... мы показали, что мы можем добиться результатов. И, кстати, это навело, достаточно подняло уровень дисциплины с остальными подрядчиками, потому что из 14 контрактов мы половину расторгли и видим совсем другое отношение, и они это видят, что мы серьезно относимся к защите наших интересов и надеемся на будущее, что будем продолжать в таком же духе.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Usatîi.

Dacă, domnule Gagauz, mai aveți vreo precizare.

Poftim.

Domnul Fiodor Gagauz:

Да очевидно, что в таком духе надо продолжать, потому что многие ожидают лучшего. Но хочу отметить, что реализация данного проекта – строительство данного участка дороги – имеет крайне важное социально-экономическое развитие для всей южно...

Поэтому просьба – держать вопрос на контроле.

Спасибо.

Domnul Anatol Usatî:

Спасибо и вам.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim, domnule Usatî.

Și acum vă rog să răspundeți la întrebarea adresată de domnul deputat Iurie Țap.

Domnul Anatol Usatî:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Urmare a examinării interpelării domnului Iurie Țap, deputat în Parlament, cu referire la proiectul de Lege cu privire la condominiu, expusă în cadrul ședinței Parlamentului din 4 octombrie curent, vă comunicăm următoarele.

Proiectul legii a fost definitivat și transmis la data de 11 mai 2018 către Cancelaria de Stat pentru a fi examinat și promovat în ședință de Guvern.

Ulterior, la data de 22 august 2018, proiectul de lege a fost restituit pentru examinare suplimentară a prevederilor ce țin de atestarea și instruirea administratorilor profesioniști ai condominiului.

Ca urmare, din textul proiectului a fost exclusă obligativitatea atestării administratorilor și a fost redactat în vederea aducerii în concordanță a tuturor articolelor care aveau tangențe cu prevederea dată și a fost transmis repetat Cancelariei de Stat pentru examinare și aprobare la data de 10 octombrie curent.

La moment, ministerul colaborează cu Cancelaria de Stat în vederea redactării definitive a proiectului conform propunerilor Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare ce țin de necesitatea instituirii Comunității ca formă de asociere a proprietarilor (fără statut de persoană juridică), referitor la noțiunile noi incluse în proiect, cum ar fi „drept principal de folosință exclusivă”, „drept accesoriu de folosință exclusivă”, la privilegiul asociației față de alți creditori și alte redactări tehnice, pentru a fi prezentat spre examinare în ședința Guvernului.

Proiectul urmează a fi prezentat spre examinare în ședința Guvernului până la sfârșitul lunii curente.

Noi deja am discutat în prealabil cu colegii, în ședința Guvernului de săptămîna viitoare sperăm să fie promovat acest proiect de lege.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Țap,

Poftim.

Domnul Iurie Țap:

Cel puțin o informație bună, pozitivă.

Or, dumneavoastră cunoașteți bine că legea veche este depășită și dincolo de multiplele probleme cu care se confruntă locatarii, dar și autoritățile publice locale, sînt probleme serioase cu punerea în aplicare a Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

De altfel, spre regret, ceea ce s-a întîmplat în Chișinău, acea explozie pe care am avut-o, dumneavoastră înțelegeți foarte bine că la fel este o consecință a lipsei acestor reglementări și a lipsei administrării fondului locativ.

Iată de ce am insistat mult timp și sînt bucuros că acest proiect va fi, după cîte ați spus, pînă la sfîrșitul săptămîinii. Dacă în noiembrie vine în Parlament, vom încerca să vedem dacă corespunde, e bine, dacă nu, vom încerca să conlucrăm cu toate părțile cointeresate pentru a crea o bază normativă corespunzătoare pentru asigurarea administrării conforme a fondului locativ, care este una dintre marile probleme ale orașelor, și în special a Chișinăului.

Mulțumesc.

Domnul Anatol Usatî:

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim, domnule Usatî.

Alte întrebări nu mai sînt în adresa dumneavoastră.

Să aveți o zi bună.

Și o invit la tribuna centrală pe doamna Aliona Serbulenco, secretar de stat în domeniul sănătății publice, pentru a răspunde la două întrebări adresate de doamna Elena Bodnarenco.

Doamna Aliona Serbulenco – *secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în domeniul sănătății publice:*

Bună ziua.

Doamnelor și domnilor deputați,

Cu referire la una din abordările pe care le-a solicitat doamna deputat în Parlamentul Republicii Moldova Elena Bodnarenco, referitor la asigurarea tratamentului și supravegherea nivelului de glicemie a pacienților cu diabet zaharat, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale comunică următoarele.

Noi avem astăzi în derulare cel de-al cincilea Program național cu privire la controlul diabetului zaharat pentru anii 2017–2021, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1030/2017.

Anual, sînt programate acțiuni în vederea realizării obiectivului de bază privind reducerea poverii maladiilor prin diabet.

Tratamentul constituie o parte din acest program național și pentru persoanele cu diabet zaharat este asigurat în totalitate din mijloacele fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală atît pentru persoanele asigurate, cît și pentru persoanele neasigurate.

Trebuie să menționez din start că mai avem și anual bugetat, adică pentru analogii de insulină din bugetul de stat sînt procurate prin intermediul Centrului de Achiziții Unice în Sănătate.

Pentru anul 2018 a fost planificată alocarea de 140 mii 438,1 mii de lei, ceea ce a constituit cu 13% pentru tratamentul diabetului zaharat comparativ, o sporire comparativ cu anul trecut, inclusiv pentru insuline s-au alocat 61 mii 016,4 mii de lei, iar pentru tratamentul medicamentos antidiabetic tabletat – 79 mii 421,8 mii de lei, ceea ce, la fel, este cu o sporire de circa 18% comparativ cu anul 2017.

Tendențele de majorare a sumelor destinate tratamentului diabetului, și anume cu 27% pentru... deci a sporit în anul 2018 comparativ cu anul 2016 și cu 13% în 2017 se atestă și pentru anul 2019, fiind planificată suma totală – 159 mii 549,6 mii de lei, dintre care pentru insuline – 65 mii 164,5 mii de lei, iar pentru medicamentul antidiabetic tabletat circa 94 de mii 385,1, ceea ce este cu o creștere de 40 la sută comparativ cu anul acesta.

Totodată, anual din bugetul de stat sînt prevăzute resurse financiare pentru procurarea analogilor de insulină care, la fel, are tendință de creștere.

Dacă în anul 2013 s-au alocat 9 milioane 750 mii de lei, atunci pentru anul 2018 s-au alocat 17 milioane.

Din bugetul de stat pentru anul 2019, procurarea analogilor de insulină, de asemenea, prezintă o prioritate și s-au planificat în acest scop 21 de milioane 644 mii de lei.

La momentul actual, beneficiarii ai analogilor de insulină sînt toți copiii, noi avem peste 400 de copii și ei sînt toți la analogi de insulină, dar și o parte din adulți, în special, cei cu diabetul zaharat de tip I și cei de tip II, care dezvoltă hipoglicemie pe fondalul imuno-insulinoterapiei cu insuline umane. Tot la moment, toți copiii din republică, care suferă de diabet zaharat, sînt asigurați cu glucometre în suta de procente și programul mai prevede asigurarea cu 5 teste pentru fiecare copil per zi.

Pentru anul 2018, s-au alocat în jur de 900 de mii de lei doar pentru procurarea dispozitivelor și consumabililor. Această sumă crește și pentru anul 2019, constituind ceva mai mult de un milion.

Asigurarea adulților cu dispozitive pentru autocontrol se efectuează în conformitate cu normele metodologice ale asigurărilor obligatorii de asistență medicală și în conformitate cu Programul unic, dar și cu ordinul comun al Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, în special, ordinul nr. 596/404a, la punctul 43, unde este stipulat că fiecare instituție medico-sanitară publică de nivel primar oferă gratuit teste expres pentru adulți.

Vreau să mai menționez, mult stimați deputați, faptul că este foarte complicat de a face o estimare cât costă un pacient cu diabet, fiindcă diabetul este o maladie foarte gravă și este, de obicei, estimat nu numai... de stilul de viață, dar și multitudinea de complicații pe care le lasă această maladie, dar și multitudinea bolilor cronice, care sînt persistente la aceste persoane. De obicei, pentru un pacient cu diabet zaharat, statul sau sistemul de sănătate cheltuie de două ori, cel puțin, de două ori mai mult ca pentru o persoană adultă care nu are diabet.

Noi, totuși, ne-am străduit și am făcut careva estimări. Astfel, pentru un pacient în Republica Moldova, cheltuielile per o persoană cu diabet necomplicat ar fi constituit circa 345 de dolari.

Ce mai face Ministerul Sănătății în domeniul controlului diabetului zaharat? Noi avem un șir de studii, inclusiv studiul STEPS, acum, recent noi, chiar imediat în perioada următoare, vom lansa cel de-al doilea studiu STEPS care are menirea a scoate în evidență factorii de risc comportamentali, care duc la un șir de maladii netransmisibile, inclusiv diabetul zaharat și cancerul.

Noi am făcut un studiu de sare care putem spune că este un studiu inedit în țările europene, fiindcă nu s-au mai făcut anterior, pe care îl vom lansa tot acum, în luna... vom lansa nu ca studiu, dar ca rezultat acum, în noiembrie și acesta a scos în evidență că... ca factor, adică, declanșator de risc pentru multe maladii... fiecare moldovean consumă de două ori mai mult porția zilnică de sare.

Noi facem campanii de informare, fiindcă considerăm că lucrul acesta este nu numai cât menirea noastră, dar ele aduc și beneficii pentru ca populația să fie informată, sensibilizată asupra factorilor de risc care determină starea de bine și starea de sănătate pentru a motiva personalul medical ca să fie mai exigent sau cu exigența mai sporită decât ne dorim noi... adică ar fi și indicatorii de performanță care au fost incluși pentru medicii de familie, și anume în determinarea glicemiei, a hemoglobinei glicolizate pentru determinarea în stadiu precoce a cancerului, la care mă voi referi ceva mai târziu și altele.

Totodată, noi ne străduim să facem integrarea Programului național în controlul diabetului, despre care am vorbit, cu celelalte programe care țin tot de alimentația sănătoasă, de nutriție. Astfel, noi mai avem Programul de nutriție și alimentație, controlul alcoolului (Programul național), controlul tutunului, Strategia bolilor netransmisibile.

Vreau să vă zic: tot în premieră, Republica Moldova deja al treilea an consecutiv exersează un exercițiu care este o povară, de fapt, pentru medicii care se aventurează în acest exercițiu, dar avem exemple foarte bune când circa 100 de copii, anual, merg în Sanatoriul „Sergheevca”, care este în subordinea Ministerului Sănătății și vreau să vă zic că copiii adoră această metodă, fiindcă ei se simt nu copii marginalizați, ei sînt la fel integrați, ca și ceilalți copii, în tabăra de odihnă.

În plus, de comun cu colegii și donatorii, în special, Agenția elvețiană și Guvernul Republicii Norvegia, noi avem un Program „Viața sănătoasă”, îl numim noi, cu mai multe acțiuni pe domeniul inclusiv al prevenirii obezității, supraponderabilității, nutriției sănătoase, pe care punem accent și, în contextul ăsta, de comun cu Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, am dezvoltat o rețea a școlilor pacientului în teritoriu, unde pacienții cu diabet zaharat sînt informați despre stilul de viață, despre modul pe care trebuie să-l ducă, că este un stil de viață aparte și despre profilaxia complicațiilor maladiei diabet zaharat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, doamnă Serbulenco.

Dacă aveți întrebări, doamnă Bodnarenco, puteți să le adresați pe contextul sau pe marginea acestei întrebări... că mai aveți o întrebare.

Doamna Elena Bodnarenco:

Уважаемая госпожа государственный секретарь!

Я вас благодарю за такой подробный ответ. Ответ убедил нас в том, что путь, который избрала Партия коммунистов в 2002 году, я имею ввиду обязательное медицинское страхование – это был единственно правильный путь, потому что в сравнении с теми странами бывшего Советского Союза, в которых не применяется система обязательного медицинского страхования, мы, конечно же, ушли далеко вперед.

И государство имеет возможность выделять деньги на государственные программы по поддержке различных заболеваний, по профилактике и по обеспечению медицинским минимумом, и не только медицинским минимумом. В последнее время все больше сложных операций проводится бесплатно для обладателей медицинского полиса.

Я небольшой сторонник того, чтобы сопоставлять заболевания с цифрами и считать, сколько они стоят. Но я понимаю, что иначе

невозможно планировать. Учитывая все-таки то, что, к сожалению, количество больных сахарным диабетом постоянно увеличивается и современная медицина не нашла еще действенного средства для его лечения, и заболевание это такое, что чем больше стаж, тем сложнее ситуация пациента и тем больше осложнений. Возможно нужно все-таки, на наш взгляд, увеличить ассигнования из бюджета медицинского страхования на это заболевание.

Для того, чтобы, во-первых, не усложнять ситуацию пациента, возможно, необходимо чаще консультироваться у нефролога больным сахарным диабетом, у окулиста, потому что у диабетической ретинопатия тоже, к сожалению, очень грозные осложнения. Ну и все-таки, на наш взгляд, нужно включить в обязательное обеспечение и глюкометрами, тест-полоски всех пациентов, страдающие сахарным диабетом, хотя бы тех, кто находится на инсулине и на инсулинозаместителях.

И есть еще один момент, с которым я столкнулась у детей... их, к счастью, не так много, хотя 400 человек для Молдовы, на мой взгляд, это большая цифра, но я имею ввиду для бюджета это не так много. Возможно, для ребенка особенно в начальной стадии, когда еще не... когда сложно подобрать ему дозу, возможно, 5 тест-полосок в день – это мало, возможно, нужно увеличить это количество.

И последний момент. Учитывая то, что сейчас у нас – Министерство здравоохранения, социальной защиты и труда, – пациенты, страдающие сахарным диабетом, так же как и остальные пациенты, имеют право на санаторно-курортное лечение один раз в три года. То есть пациент, в том числе и ребенок, если заболевает сахарным диабетом, имеет право только спустя три года после обнаружения заболевания пройти это санаторно-курортное лечение, которое ему необходимо.

Возможно, эти моменты тоже нужно... мы считаем, что, да, возможно, мы говорим для вас, возможно, их стоит пересмотреть в сторону уменьшения, хотя бы раз в два года или каждый год, то есть это мы вам предлагаем изучить и проработать.

Я вас попрошу результаты исследования, о которых вы говорили, что будут получены в ноябре, направить в мой адрес.

Ответ в письменном виде я получила.

Спасибо.

Doamna Aliona Serbulenco:

С удовольствием.

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Serbulenco,

Puteți să răspundeți și la a doua întrebare pe care a adresat-o doamna Bodnarenco.

Doamna Aliona Serbulenco:

Da, domnule Președinte,

Mulțumesc.

Cea de-a doua interpelare a doamnei deputat Elena Bodnarenco cu referire la măsurile întreprinse de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în vederea depistării precoce a cancerului mamar și efectuarea investigațiilor prin mamografie, ministerul comunică următoarele.

Cancerul glandei mamare ocupă primul loc printre morbiditatea prin tumori maligne la femei. În Republica Moldova anual se înregistrează în jur de 1000 de paciente cu cancer mamar, reprezentând circa 22% din morbiditatea oncologică anuală. Se estimează că una din nouă femei vor face cancer în Republica Moldova anual... această groaznică maladie.

Conform datelor statistice, la fel, în structura deceselor cauzate de tumori, în anul 2017, cancerul mamar a fost situat pe locul 5, fiind precedat de către cancerul uterin, cancerul pulmonar, intestinal și hepatogastric. Per total, noi am avut în anul 2017 511 femei decedate, dintre care fiecare a patra sau mai precis 124 de femei în vârstă aptă de muncă. Cea mai mare incidență a deceselor femeilor în vârstă aptă de muncă s-au înregistrat în Rezina, Glodeni și Vulcănești.

Vreau să vă zic că după o distanță de mai bine de 10 ani, acest serviciu, mă refer la Serviciul Oncologic, n-a avut un program exhaustiv cu un plan foarte clar în ce direcție mergem. În anul 2016, a fost aprobat Programul național de control al cancerului pentru anii 2016–2025 prin Hotărârea Guvernului nr. 1291 și sînt planificate acțiuni concrete direcționate pentru profilaxia mai multor forme de cancer, inclusiv a cancerului mamar în Republica Moldova.

Anual, în luna octombrie, atunci cînd marcăm Ziua Mondială de Combatere a Cancerului Mamar, noi planificăm activități de sensibilizare a populației feminine, organizarea screening-ului prin controlul profilactic de către specialiștii mamologi, distribuirea materialelor informaționale, de aceea că, în pofida tuturor eforturilor, noi înțelegem... prin studiile pe care le facem, înțelegem că totuși populația are nevoie de aceste informări și aceste campanii.

În anul curent, măsurile respective au fost organizate în policlinica consultativă a Institutului Oncologic, a Spitalului Raional Cahul și Spitalul Clinic Municipal Bălți. Pentru organizarea consultărilor populației feminine, inclusiv examinarea prin mamografie, ministerul a organizat

achiziționarea a trei instalații radiologice mobile, mamografe din contul mijloacelor Fondului de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în valoare de circa 15 milioane de lei.

În conformitate cu prevederile Programul național de control al cancerului pentru anii 2016–2025, dar și în scopul depistării stărilor precanceroase și a cancerului mamar în speță, la populația feminină din localitățile rurale, începând cu ziua de 11 octombrie curent, Ministerul Sănătății, de comun cu Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” cu Institutul Oncologic, sub egida Primului-ministru Pavel Filip, a lansat Programul „Un doctor pentru tine”, inclusiv s-a regăsit și această metodă de mamografie mobilă în mai multe teritorii.

Pînă la moment, vrem să spunem că screening-ul s-a efectuat în mai multe teritorii, sînt planificate... în Strășeni deja a fost, avem Leova, Rezina, Șoldănești, Cantemir, Nisporeni, Orhei, municipiul Chișinău (întreprinderea „Franzețuța” și Fabrica de confecții). Cheltuielile screening-ului sînt suportate de Fondul măsurilor de profilaxie al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Și vrem să informăm astăzi plenul Parlamentului că această măsură va fi extinsă și pe perioada anului 2019. În această ordine de idei, din Fondul măsurilor de profilaxie din fondurile companiei s-au planificat deja peste 4 milioane, mai precis 4,2 milioane de lei. Programul de screening se va extinde în 2019, dar pentru un anumit contingent. Asta nu înseamnă că toate femeile... vîrsta-țintă pentru femeile Republicii Moldova constituie 40–65 ani. Noi încurajăm populația feminină din Republica Moldova să meargă cu regularitate la medicul de familie. Că dincolo de această investigație, care va fi accesibilă în sfîrșit pentru populația feminină din Republica Moldova, medicul de familie, dincolo că îi face examinarea aceasta profilactică care este inclusă în normele metodologice și pe agenda de activitate a medicului de familie, medicul de familie mai are menirea prin școala pacientului să o instruiască pe fiecare femeie cum să facă autocontrolul.

În afară de aceasta, tot la anumite indicații, anume medicul de familie este persoana indicată care remite mai departe sau trimite pacienta, o îndreaptă către medicul mamolog. Pînă a ajunge la mamografie, mai avem și alte metode, cum ar fi și ultrasonografia glandelor mamare care tot în stadii foarte incipiente ar putea presupune sau ar putea chiar depista.

Noi pledăm în continuare pentru depistarea precoce a tuturor formelor de cancer, inclusiv a cancerului mamar.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, doamnă Serbulenco.

Dacă doamna Bodnarenco vrea să adreseze o întrebare, poftim.

Doamna Elena Vodnarencu:

Спасибо, госпожа государственный секретарь.

Ответ очень полный и действительно очень много делается в этой области. Я знакома с этой проблемой не понаслышке.

Все-таки с учетом того, что вы сами говорите: смертность среди женщин от онкологических заболеваний, связанных с раком молочной железы, занимает первое место. Не считаете ли вы необходимым, – мы считаем, что да, – сделать скрининг обязательным?

Я приведу пример. Тогда, когда после... спустя несколько десятилетий после взрыва в Хиросиме и Нагасаки в Японии первое место по смертности от онкологических заболеваний занял рак прямой кишки, был введен обязательный скрининг именно этой разновидности онкологических заболеваний, и только за счет введения обязательного скрининга количество умерших от этого заболевания уменьшилось на треть.

То есть, то, что вы говорите: рекомендации, школы, которые проводят семейные врачи, – это все хорошо. Однако мы знаем, что, во-первых, женщины третьего возраста, скажем, с наступлением пенсионного возраста, особенно женщины из сельской местности, не так часто обращаются к гинекологу и, может быть, не так часто обращаются к семейному врачу. Кроме того, мы знаем, что существует дефицит семейных врачей в территории. Мы можем предположить, что нагрузка на одного семейного врача увеличивается, с тем чтобы какие-то населенные пункты не оставались без охвата семейного врача, то есть мы предполагаем, что, возможно, он и не успевает охватить всех жителей данного населенного пункта.

Поэтому мы предлагаем, чтобы из фонда профилактики, фонда страховой медицины, во-первых, продолжилось приобретение маммографов, для того, чтобы их можно было установить со временем во всех районных центрах. Тогда эта услуга будет приближена к пациентам и тогда можно будет сделать эту услугу обязательной... стрининг можно будет сделать обязательным. Потому что вот эта программа, которая проводится сейчас Правительством по обследованию пациентов врачами различных медицинских специальностей, это хорошо. И мы видели, что после нашего запроса и, очевидно, в рамках того месячника, который ежегодно проводится, маммологи стали выезжать в территории. Это очень грамотные врачи.

Но все-таки мы понимаем, что и их физические возможности ограничены, потому что у них есть и прием в поликлинике онкологического института. И если мы оставим это еще на год или на полтора с разбивкой по районам, то мы понимаем, что та цифра, которую вы озвучили сегодня: тысяча заболевающих ежегодно и

свыше 500 умерших – несущественно уменьшится. А это генофонд нации, это женщины, которые являются продолжением жизни, и вы сами говорили, что четвертая часть – это женщины работоспособного возраста и молодые женщины в том числе.

Поэтому мы считаем, что нужно максимально бить в колокола и нужно постараться привлечь максимум средств и уже начиная с 2019 года уменьшить, насколько это возможно, количество смертельных исходов. Если, скажем, мы не можем профилактически предупредить заболевание, то хотя бы уменьшить количество смертельных исходов. Потому что мы знаем, что как раз эта разновидность онкологического заболевания практически на 100 процентов излечима в случае ее раннего выявления.

Спасибо.

Doamna Aliona Serbulenco:

Mult stimată doamnă deputat,

Eu vă mulțumesc foarte mult.

Eu foarte scurt, doar o să zic de ce n-am făcut pînă acum. Au fost resurse foarte limitate, noi n-am putut să introducem aceasta în normele metodologice obligatorii, din simplul motiv că nu am avut aceste mamografe.

Ca confirmare la cele ce spuneți dumneavoastră este că campania aceasta „Un doctor pentru tine” care a fost lansată în Republica Moldova, și o să fac o paralelă, fiindcă ceea ce am pornit noi cu diagnosticul precoce al formelor de tuberculoză tot prin echipamentele mobile, noi ne-am propus ca să depistăm tuberculoza, dar noi și acolo depistăm foarte mult cancer, adică inclusiv cancer, adică și alte maladii.

De aceea se confirmă cuvintele dumneavoastră că noi trebuie să continuăm. Și noi sîntem foarte mulțumiți astăzi că avem aceste trei mamografii mobile care vor spori accesibilitatea populației rurale către aceste servicii.

Că pînă acum noi am avut mamograf doar în Institutul Oncologic și la Centrul Republican Diagnostic și desigur că în rețeaua privată, unde accesul pentru pacienți sigur că este redus. De aceea vom continua.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim.

Doamnă Bodnarenco,

Eu v-am îngăduit foarte mult timp, mult mai mult decît prevede Regulamentul. Doamnă Bodnarenco. Eu nu mă grăbesc, eu trebuie să respect Regulamentul.

Doamnă Bodnarencu,

Haideți noi vorbim despre Regulament. Un deputat trebuie să respecte și el litera legii.

Doamnă Serbulenco,

Vă mulțumesc.

Puteți să vă așezați.

Doamnă Bodnarencu,

Eu repet încă o dată, există Regulament. Regulamentul e obligatoriu pentru fiecare deputat. Regulamentul vă dă dreptul la o minută, dumneavoastră ați utilizat vreo 5–7 minute, nu v-am spus nimic. Bine. Dar nu are rost.

Aveți dreptul la declarație la sfârșitul ședinței, așa cum ați solicitat. Poftim.

Doamna Elena Bodnarencu:

Ca un bărbat și ca un preot, dacă vorbim despre sănătatea națiunii, despre sănătatea femeilor, trebuie să avem răbdare. O să vă duceți la biserică cu cinci minute mai târziu.

Уважаемые сограждане!

Молдавские коммунисты с обоих берегов Днестра выражают свое глубокое возмущение по поводу незаконного задержания лидера приднестровских коммунистов, депутата Верховного Совета региона Олега Хоржана.

Олег Хоржан, будучи оппозиционным политиком, известен своей жесткой позицией по отношению к действующим приднестровским властям. Это единственный политик на левом берегу Днестра, который говорит правду о действиях тираспольского олигархического режима, все чаще проявляющего себя в качестве диктаторского. К нему все чаще прислушивались, его все больше поддерживали и потому для режима Олег Хоржан, значит, стал слишком неудобным.

Сначала режим запретил проводить коммунистам и их сторонникам традиционный первомайский митинг, затем после прошедшей в начале июня в Тирасполе встречи граждан с депутатом Олегом Хоржаном, в ходе которой он попытался привлечь внимание местной и международной общественности к этим актам произвола властей, нарушению гражданских прав и свобод, начались массовые аресты участников митинга.

Политические действия Олега Хоржана всегда оставались в рамках закона, он защищал ни в чем не повинных граждан,

брошенных за решетку, среди которых был и его сын. Это и стало формальной причиной ареста Олега Хоржана.

6 июня в 11:45 Олег Хоржан был задержан. В этот же день ему было предъявлено обвинение в хулиганстве. 7 июня, на следующий день, тираспольским городским судом было вынесено определение с избранием меры пресечения в виде заключения Олега Хоржана под стражу. 13 июня было возбуждено уголовное дело.

В соответствии с законодательством на стадии предварительного следствия, для обвиняемого может быть избрана мера пресечения в виде заключения под стражу сроком до двух месяцев, что обязывает суд, выносящий данное решение, указывать точные сроки, на которые данная мера пресечения избирается.

В постановлении об избрании меры пресечения от 7 июня отсутствует указание срока, на который она избирается. То есть согласно процедуре с 6 августа 2018 года Олег Хоржан фактически незаконно удерживается под стражей.

Уголовное дело в отношении Олега Хоржана рассматривается с грубыми нарушениями уголовно-процессуального законодательства и статьи 6 Конвенции о правах человека, чем нарушается право на справедливый законный суд.

Отклонено заявленное в судебном заседании от 6 августа ходатайство о вручении подсудимому постановления распорядительного заседания о продлении срока заключения под стражу или же другого принятого решения, на основании которого Олег Хоржан продолжает содержаться в заключении. Причины отклонения ходатайства судом не разъяснены.

В удовлетворении ходатайства о выдаче принятого решения о продлении срока содержания под стражей отказано. В удовлетворении ходатайства адвоката об ознакомлении с материалами уголовного дела отказано. Ходатайство защитников Олега Хоржана от 18 июля об изменении меры пресечения судом отклонено без разъяснения причин. Также суд отказал в выдаче мотивированного определения об отказе в удовлетворении данного ходатайства.

Суд не дает возможность стороне защиты задавать вопросы участникам процесса или же снимает вопрос еще до того, как вопрос полностью оглашен. Суд оставляет без рассмотрения или отклоняет без разъяснения причин все ходатайства со стороны защиты, в том числе о недоверии суду и отводе судей, разрешении посещения Олега Хоржана близкими родственниками, о разрешении совершения нотариальных действий, о разрешении общественному защитнику ознакомиться с материалами уголовного дела, о разрешении производить видео- и аудиозапись судебного заседания, учитывая то,

что Хоржан Олег Олегович является депутатом Верховного Совета ПМР и общественным деятелем, известным как в республике, так и за ее пределами.

Судебные заседания должны быть открытыми, но количество мест в зале ограничено и присутствовать в зале суда всем желающим нет возможности.

Уголовное дело в отношении Олега Хоржана рассматривается в открытом судебном заседании, но на входе в здание Верховного суда сотрудники милиции с использованием специальных средств подвергают личному обыску всех желающих присутствовать в судебном заседании, записывают их личные данные, изымают мобильные телефоны, а также подвергают досмотру находящиеся при них вещи, сумки, портфели, кошельки. Этой же процедуре досмотра подвергаются адвокаты Олега Олеговича и его общественный защитник. Однако прокурору, потерпевшему и свидетелям обвинения разрешается проходить в зал заседаний без проверки и с мобильными телефонами.

За пять месяцев содержания под стражей Олегу Олеговичу не было предоставлено ни одного свидания с близкими: ни с родителями, ни с детьми. Олегу Хоржану запрещается также переписка, в том числе с близкими людьми, и опять же без разъяснения причин. Олег Хоржан содержится в одиночной камере в антисанитарных угрожающих его здоровью условиях.

Все ходатайства, заявления, жалобы, направленные Олегом Олеговичем Хоржаном в адрес Верховного суда ПМР, проигнорированы.

Олег Хоржан является гражданином Республики Молдова, но ни одна из молдавских структур, в адрес которых он и его семья обращались: прокуратура, парламентский адвокат по правам человека и международные структуры, представительство ОБСЕ в Молдове, например, – на эти обращения не отреагировала, как, собственно, и так называемый президент, которому, кстати, Олег Хоржан помогал в ходе президентских выборов и который молчит сейчас, когда нарушаются права молдавского гражданина на свободу.

Это не первый случай политических репрессий против приднестровских коммунистов.

Вчера по инициативе фракции Партии коммунистов в Парламенте страны вопрос о незаконном лишении свободы гражданина Молдовы Олега Хоржана был заслушан на заседании постоянной парламентской комиссии по правам человека и иммунитету и подготовлен уже ряд обращений в государственные и международные структуры.

Мы требуем немедленного освобождения как Олега Хоржана, так и всех жертв политических репрессий, развязанных тираспольским режимом против тех, кто не сдаётся и не боится.

Мы обращаем внимание всех посольств, аккредитованных в Республике Молдова, миссии ОБСЕ... на нарушение прав человека, элементарных прав и свобод граждан в приднестровском регионе.

Мы настаиваем на необходимости широкого дипломатического давления на власти Приднестровья с целью освобождения всех политических заключённых.

Свободу коммунистам Приднестровья!

Свободу Олегу Хоржану!

Domnul Valeriu Ghileţchi:

Mulţumim, doamnă Bodnarenco.

Aici şedinţa de plen o declar închisă.

Următoarea şedinţă va avea loc săptămîna viitoare.

Să aveţi o zi bună.

Şedinţa s-a încheiat la ora 14.13.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secţia pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcţiei generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului*